בית משפט לענייני משפחה בתל אביב – יפו

תמ"ש 18834-11-14 ס' נ' ס'
תמ"ש 18959-11-14 ס' נ' ס'
תמ"ש 7119-05-17 ס' נ' ס'

בפני כב' השופט יחזקאל אליהו

תובעת/נתבעת: **א.ב.ס**
ע"י עוה"ד לורי גייזלר

נגד

נתבע/תובע: **א.ס**
ע"י עוה"ד בתיה אשורי

חקיקה שאוזכרה:

חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973: סע' 5, 5(א), 8, 8(2)

תקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984: סע' 258יב(ז)

חוק בית המשפט לעניני משפחה, תשנ"ה-1995: סע' 8(ג)

חוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984

חוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), תשי"ט-1959: סע' 2(א)

כתבי עת:

אמיר ברנע, "הערכות שווי בהצעות רכש", משפט ועסקים, כרך ח (תשס"ח) 393

מיני-רציו:

* תביעות הדדיות בין בני זוג לשעבר בענייני רכוש ומזונות אישה.

* משפחה – יחסי ממון בין בני-זוג – איזון משאבים

* משפחה – יחסי ממון בין בני-זוג – הערכת שווי חברה

* דיון אזרחי – מומחים – מטעם בית-המשפט

* משפחה – יחסי ממון בין בני-זוג – נכסי קריירה

* משפחה – מזונות אישה – זכות למזונות

* משפחה – מזונות אישה – מעשי ידיה של האשה

.

תביעות הדדיות בין בני זוג לשעבר: תביעה רכושית הצהרתית ולפירוק וחלוקת כל הרכוש המשותף לרבות עתירה בעניין מוניטין ותביעה למזונות, מזונות משקמים ותשלומים עיתיים שהגישה האישה כנגד האיש ותביעה רכושית שהגיש האיש. תביעה זו הינה בעיקרה תביעה כספית בה עתר האיש

להשבת כספים שקיבלה לטענתו האישה ביתר ו/או כספים שהוא הוציא בגין הנכסים המשותפים. דרישות נוספות של האיש נדונו במסגרת תביעות האישה.

.

ביהמ"ש לענייני משפחה קיבל באופן חלקי את התביעות מהטעמים הבאים:

תביעת הרכוש: נוכח מועד הנישואין (1981) על הצדדים חל המשטר הרכושי הקבוע בחוק יחסי ממון (כלליו ידועים ומובאים בתמצית בפסה"ד). התקופה הקובעת נקבעה בהסכמה מיום הנישואין ועד ל-31.12.11 (סמוך לעזיבת האיש את הבית), היינו 30 שנה.

מונה מומחה מטעם ביהמ"ש לצורך הערכת עסקי הצדדים ושווי החברות (טבלה בפסקה 9 לפסה"ד). טענתו העיקרית של הנתבע כנגד חוו"ד המומחה היא כי שיטת השווי הנכסי בה נקט המומחה, "אינה מתאימה, אינה נהוגה ואינה נכללת כחלק מהשיטות הנהוגות והמקובלות להערכת שווי חברות שהוכרו בפסיקה בישראל".

לאחר עיון בחוות הדעת, חקירת המומחה ועיון בפסקי הדין המנחים – ע"א 10406/06 בעניין עצמון ו-רע"א 779/06 בעניין קיטאל, בהם נקבע בין היתר, כי "אמנם שיטת ה-DCF הינה שיטה מרכזית ומקובלת להערכת שווי חברות, אך אין מדובר בשיטה היחידה המקובלת בתחום הערכת שווי חברות, ולצידה ממשיכות להתקיים שיטות הערכה נוספות, בהן השיטות "הותיקות" – שיטת השווי הנכסי ושיטת שווי השוק", ביהמ"ש שוכנע כי השיטה בה בחר המומחה להערכת חב' א' נכסים ומשרד עוה"ד – שיטת השווי הנכסי, היא השיטה הנכונה והראויה בנסיבות העניין (בין היתר בהעדר כל ערך ו-שווי חיובי בשיטת ה-D.C.F ובשעה שבקופת החברה במועד הקובע היה 3.2 מיליון ₪).

העסק של האישה, הוערך ע"י המומחה בשווי 0 ₪ וזאת משנמצא כי מדובר בעסק המניב רווח שהוא מתחת לשכר הסביר לאדם בעל נתוני השכלה וניסיון מקצועי כמו של התובעת. טענת האיש כי היה מקום להשתמש בשיטת השווי הנכסי גם ביחס להערכת עסקה של האישה – נדחתה. שכן, משמעותה קביעת שווי מלאכותי ומנופח לעסק הנתבעת. שימוש בשיטת השווי הנכסי – היינו מימוש שווי הרכב והיתרה בחשבון הבנק של התובעת נכון למועד הקרע היה מביא לקביעת שווי אשר אינו קשור כלל לפעילות העסקית של העסק והנשענת למעשה על מימוש נכסים פרטיים אשר ממילא יאוזנו במישור הרכושי בין הצדדים.

כן נדחו יתר הטענות כנגד חוו"ד המומחה ולפיכך, ביהמ"ש מאמץ את חוות דעת המומחה וקובע כי הערכות השווי של חברות האיש ועסקה של האישה (שווי אפס) הינו 4,709,802 ₪ נכון למועד הקובע ולפיכך על הנתבע לשלם לתובעת סך של 2,354,901 ₪ בתוספת הפרשי ריבית והצמדה כחוק מיום 31.12.11 ועד למועד התשלום בפועל.

טענות התובעת לפיהם היא זכאית לסכומים שונים בגין משיכות דיבידנדים של האיש נדחו. התובעת לא הוכיחה משיכת דיבידנדים לאחר היום הקובע וגם אם הייתה מוכחת משיכה שכזו, קבלת טענות התובעת בהקשר זה משמעה התעשרות שלא כדין תוך חיוב הנתבע בכפל תשלומים ובסכומים של מיליונים.

נכסי המקרקעין: בבעלות הצדדים שני נכסי מקרקעין אשר מלוא הזכויות בכל אחד מהנכסים רשומות ע"ש מי מבני הזוג במלואן. עם זאת אין כל חולק בין הצדדים כי המדובר בנכסים משותפים. דרך המלך הייתה כי כל אחד מהצדדים יקבל לידו נכס אחד תוך תשלומי איזון לצד השני. בדרך זו היו נחסכים מהצדדים הוצאות רבות בגין מיסוי ומימוש הנכסים בהליך כינוס. עם זאת בהעדר הסכמה בעניין זה ומשכל צד עותר להותיר בידו נכס אחר יש להורות על פירוק השיתוף בנכסים ע"י מכירתם בשוק

החופשי ומינוי באי כוח הצדדים ככונסי נכסים. כל צד המעוניין לרכוש נכס מסוים יוכל להתמחר מול שאר המציעים ובן הזוג.

דמי שכירות: דמי השכירות אותם גבתה התובעת בגין הדירה ברח' מ' יקוזזו כנגד דמי השימוש הראויים להם כי זכאית בשל מגוריו ביחידת המגורים ברח' ב'. בכל הנוגע ליחידה הגדולה ברח' ב', משמדובר בנכס משותף זכאית התובעת למחצית מדמי השכירות נטו (לאחר תשלום מס' בשיעור של 10%) החל ממועד תחילת השכרת הנכס ועד למועד מימוש הנכס בפועל על פי פסק דין זה.

עתירות האישה בעניין מוניטין הנתבע/פוטנציאל השתכרות/הון אנושי/מזונות משקמים – נדחו. ראשית, התובעת לא הוכיחה קיומו של מוניטין אותו ניתן לייחס לנתבע. כמו כן המגמה בפסיקה הינה של מעבר השיח המשפטי משיח על נכסים עתידיים אותם יש לאזן בין בני הזוג, לשיח על נכסים עתידיים בהם יש להתחשב בכל הקשור לאופן ביצוע האיזון, מגמה זו התחזקה במיוחד לאחר תיקונו האחרון של חוק יחסי ממון (תיקון מס' 4). אין חולק כי לאחר התיקון נכסי קריירה ובכלל זה כושר השתכרות הינם שיקול רלוונטי אותו יש לשקול בעת הפעלת הסמכות לסטות מחלוקה שווה "מחצה על מחצה" לפי סעיף 8(2) לחוק יחסי ממון. בנוסף, בפסיקה שהתפתחה בעקבות בע"מ 5879/04 פלוני נ' פלונית, נדרשת פיתוחה של "מסה קריטית" בתקופת החיים המשותפים ומספר תנאים/שיקולים ע"מ שנסיבה זו תילקח בחשבון בעת עריכת איזון המשאבים. (א) בן זוג "ביתי" מחד גיסא ובן זוג "קרייריסטי" מאידך גיסא; (ב) קיים "פער דרמטי" בכושר ההשתכרות של בני הזוג; (ג) נישואים לאורך זמן". למעט התנאי של נישואים לאורך זמן. לא מתקיימים בענייננו יתר התנאים הנ"ל. במצב זה, ושעה שילדי הצדדים בגירים, לא נראה כי התובעת תצא מקופחת מהנישואין ולא נוצר מצב של פער כלכלי משמעותי בין בני הזוג לקראת החיים העצמאיים לאחר הפירוד.

במקביל, לא נמצא כי יש לחייב את התובעת לשלם לנתבע בתביעתו בתמ"ש 7119-05-17 תשלום כלשהו בגין מוניטין של התובעת.

תביעה התובעת למזונותיה נדחתה לאחר סקירת הדין העברי לעניין זכאות אישה למזונותיה בתקופת הנישואין, וזאת משנמצא כי די בהכנסתה של התובעת (הכנסתה מעבודה פלוס הכנסתה מדמי שכירות(כנקבע לעיל)) כדי לספק ולכסות את צרכיה אשר נתבעו ממילא בהפרזה ובלא שהוכחו.

תביעה רכושית שהגיש האיש כנגד האישה: תביעה זו הינה בעיקרה תביעה כספית בה עתר האיש להשבת כספים שקיבלה לטענתו האישה ביתר ו/או כספים שהוא הוציא בגין הנכסים המשותפים ובין היתר חובות שלטענתו נצברו לחובתו בחברות בשל רכישת נכסים אלה. ביהמ"ש קבל חלקית טענות כל אחד מהצדדים בעניין זה תוך קביעה כי יש להבחין בין הוצאות ותשלומים ששילם התובע באופן אישי למחייתה ולרווחתה של הנתבעת לבין תשלומים שהוציא בגין השבחת הרכוש המשותף ו/או שמירתו.

לעניין התשלומים ששולמו לנתבעת ישירות ו/או עבורה נקבע כי באלה יש להכריע בשים לב ובכפוף להכרעה בתביעה למזונות שהגישה התובעת, תוצאתה, התקופה אלה היא מתייחסת/מועד הגשתה, הקביעות העובדתיות שנקבעו במסגרתה וכן ההכרעה בעתירות ההדדיות בנושא דמי השכירות. בהמשך לכך נקבע כי התשלומים ששילם התובע עבור מחייה ומגורים של הנתבעת, בתקופה שבה לא עבדה הנתבעת כעצמאית שולמו מתוך הסכמה והבנה שיש באלה תחליף למזונות וכדי לשמור על כבודה ורמת החיים לה הורגלה הנתבעת בתקופת החיים המשותפים ויש לראות בהם תחליף למזונותיה. עתירה של התובע להשבת סכומים אלה בדיעבד וכן עתירה לאיזון דמי השכירות עולה כדי חוסר תום לב. יחד עם זאת נמצא כי התובע זכאי להשבה של 13,382 ₪ מהנתבעת בגין תשלומים שונים לקופת חולים וביטוח בריאות של הנתבעת בהם נשא התובע לאחר המועד הקובע.

באשר להוצאות שהוציא התובע בקשר עם השבחת הרכוש המשותף ושמירתו הדין הוא שונה. אין הנתבעת יכולה לעתור אך לזכויות ברכוש המשותף ולכספים שהוא מניב תוך התעלמות מוחלטת

מההוצאות שהוצאו לצורך השבחתו ושמירת ערכו. לצד הזכות בנכסים אלה חלה החבות בגין הוצאות וחובות בגין הנכסים. לפיכך מכוח היותה בעלים במשותף בנכסים, הנתבעת חויבה להשיב לתובע מחצית עלות התיקונים והשבחת הנכסים (כ-240,000 ₪).

פסק דין

בפסק דין זה נדרש בית המשפט להכריע בתובענות כדלקמן:
תביעה רכושית תמ"ש 18834-11-14 ותביעה למזונות תמ"ש 18959-11-14 שהגישה התובעת כנגד הנתבע ביום 10.11.14 וכן תביעה רכושית תמ"ש 7119-05-17 אשר הינה בעיקרה תביעה כספית שהגיש התובע כנגד הנתבעת ביום 4.5.17.
בפתח הדברים אדגיש כי משבית המשפט נדרש להכריע במסגרת תביעות התובעת בחלק מהטענות והעתירות המועלות על ידי הנתבע במסגרת תביעתו, ימנע בית המשפט מחזרה בכפל ויסתפק בהפניה לסעיפים הרלוונטיים בפסק הדין בהם נדונה והוכרעה הטענה, תוך השלמה של ההכרעה ככל שיידרש.

1. הגב' ס.א.ב (להלן: "**התובעת**" או "**האשה**") ומר א.ס (להלן: "**הנתבע** " או """**האיש**") נשאו זל"ז כדמו"י ביום 2/12/1981. מנישואיהם נולדו להם 4 ילדים, כולם בגירים. הנתבע עזב את בית המשפחה ביום 2/11/11. הצדדים התגרשו אך ביום 19/6/17.

2. כעולה מכתבי הטענות הצדדים הכירו עת היו סטודנטים באוניברסיטת .... התובעת למדה ... ואילו הנתבע למד בפקולטה ל.... בשנת 1989 הקים הנתבע את חב' א א בע"מ ח.פ ..... המתמחה בבדיקת מיסוי עירוני, ניהול פרויקטים והשבחות נדל"ן. בהמשך רכש הנתבע תואר במשפטים והקים את החברות: ה.ה. א.א.ב בע"מ ח.פ ....., פ. בע"מ ח.פ ....., א.א.א פתרונות עסקיים בע"מ ח.פ ....., א (ס) אחזקות בע"מ ח.פ ..... וחב' א (ס) השקעות בע"מ ח.פ ..... התובעת החלה לעבוד בשנת 1988 ב.....במהלך השנים למדה ורכשה תואר שני ב... ובשנת 2008 פנתה לדרך עצמאית כמגשרת ויועצת למשפחות במשבר. בחודש אוגוסט 2013 החלה לעבוד כמ..... לצדדים שני נכסי מקרקעין, כספים וזכויות סוציאליות. על רכוש הצדדים וטענותיהם לגביו אעמוד בהרחבה אגב הכרעה בתביעות וזאת ע"מ למנוע כפל דיון.

3. ביום 10/11/14 הגישה התובעת תביעה רכושית הצהרתית ולפירוק וחלוקת כל הרכוש המשותף לרבות עתירה בעניין מוניטין, תמ"ש 18834-11-14. במועד זה אף הגישה התובעת תביעה למזונות, מזונות משקמים ותשלומים עיתיים תמ"ש 18959-11-14. הנתבע מצדו הגיש אך ביום 4/5/17 ימים ספורים לפני המועד שנקבע לשמיעת ההוכחות בתובענות שהגישה התובעת תביעה רכושית/כספית, תמ"ש 7119-05-17.

לצורך הכרעה בתביעות מונו מומחים כדלקמן:

א. אקטואר מר אבי יחזקאל אשר מונה להערכת הזכויות הסוציאליות של הצדדים. יודגש כי מומחה זה מונה ע"י הצדדים בהסכמה במסגרת הליכי הגישור שקדמו להגשת התביעות, ומינויו כמומחה מטעם בית המשפט לצורך עדכון חוות הדעת והתאמתה לאור החקיקה החדשה אושר בהסכמה (להלן: "**האקטואר**").

ב. מר רמי אריה, רו"ח מונה ביום 29/10/15 כמומחה מטעם בית המשפט לצורך הערכת עסקי הצדדים ושווי החברות (להלן: "**המומחה**").

ג. ביום 24/5/16 מונה מר רונן פריימן להעריך את נכסי הנדל"ן שבבעלות הצדדים. אף מומחה זה מונה ע"י הצדדים כשמאי מוסכם במסגרת הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים, ומינויו כמומחה מטעם בית המשפט לצורך עדכון חוות הדעת אושר בהסכמה (להלן: "**השמאי**").

4. בעניינם של הצדדים התקיימו שני קדמי משפט וארבע ישיבות הוכחות במועדים כמפורט להלן: 23/5/17, 2/10/17, 3/10/17 ו-11/4/18. משהוגשו סיכומי הצדדים ניתן פסק הדין.

<u>התביעה הרכושית תמ"ש 18834-11-14:</u>

5. הצדדים כאמור לעיל נישאו זל"ז ביום 2/12/81 ומשכך, חל עליהם משטר איזון משאבים בהתאם להוראות חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג – 1973 (להלן: "**חוק יחסי ממון**").

6. מועד הקרע או המועד הקובע נקבע בהסכמה ליום 31/12/11.לפיכך התקופה הקובעת הינה מיום הנישואין 2/12/81 ועד ליום 31/12/11, היינו 30 שנה.

7. הכלל בהתאם לסעיף 5(א) לחוק יחסי ממון הוא, כי עם פקיעת הנישואין, זכאי כל אחד מבני הזוג, ל"**מחצית שווים של כלל נכסי בני הזוג**", למעט נכסים מסוימים המפורטים בסעיף 5 לחוק יחסי ממון, אשר מוצאים "מבסיס האיזון". סעיף 8 לחוק יחסי ממון מקנה לבית המשפט סמכות מיוחדת לסטות מהכלל שנקבע בסעיף 5 לחוק וזאת ב"**נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת**" ו-"**לקבוע שאיזון שווי הנכסים, כולם או מקצתם, לא יהיה מחצה על מחצה, אלא לפי יחס אחר שיקבע בהתחשב, בין השאר, בנכסים עתידיים, לרבות בכושר ההשתכרות של כל אחד מבני הזוג**".

8. הערכת שווי החברות ועסקי הצדדים תפסה מטבע הדברים ובשל אופיים של הנכסים והדרך המקובלת לקביעת שווים - מינוי מומחה, נפח משמעותי בהליך ולשם כך הוקצה זמן שיפוטי רב לצורך שמיעת חקירת המומחה שמונה והצדדים.

9. ביום 8/2/17 הוגשה לתיק חוות הדעת של המומחה שמונה. חוות הדעת הינה מיום 22/1/17 ואין חולק כי המועד שהיא נושאת על גביה 22/1/16 מקורו בטעות קולמוס. העסקים והחברות עפ"י חוות הדעת הוערכו כדלקמן:

שם החברה /עסק	**שווי נכון ליום 31/12/11 בש"ח**

ס.א משרד עו"ד וחב' א' א במאוחד	**3,190,563**
א (ס) אחזקות בע"מ	**1,209,461**
א (ס) השקעות בע"מ	**117,430**
ה.ה א.א.ב בע"מ	**36,848**
א.א.ו בע"מ	**0**
א.א.א פתרונות עסקיים בע"מ	**0**
פ' בע"מ	**155,500**
עסק התובעת – א.ס	**0**

10. חוות הדעת שהוגשה משתרעת על פני 45 עמודים. בעמ' 7 לחוות הדעת מציין המומחה כי "**שווי חברה נקבע כמחיר בין קונה מרצון למוכר מרצון שהיה נקבע במכירת החברה. הערכת השווי מבטאת את כלל שווי החברה, על כל נכסיה, בניכוי התחייבויותיה, כערכם ביום הקובע**". עוד מציין המומחה כי "**הערכת השווי שאינה בעת מכירה בפועל נערכת בהכרח על בסיס אומדנים והנחות הן לגבי המצב הכספי ביום הקובע והן בנוגע להנחות לגבי העתיד, שלא בהכרח התממשו בפועל**".

חוות הדעת כוללת סקירה של השיטות המקובלות לקביעת שווי החברות: שיטת השווי הנכסי, שיטת המכפיל ושיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים (D.C.F) תוך שהמומחה מציין כי זו השיטה הנפוצה כיום בהערכת שווי חברות וזאת לאור ההנחה כי משקיע פוטנציאלי ירכוש חברה ברוב המקרים תוך בחינת שיעור התשואה (הרווח) הצפוי ממנה לאורך שנים. כן עמד המומחה על גישה נוספת היא "גישת ההשוואה לעסקאות דומות גישה אשר אינה מקבעת ומקדשת תחשיב נוסחתי כלשהוא אלא בוחנת כל מקרה לגופו ועל פי נסיבותיו הספציפיות. עוד קובע המומחה "**תוצאת הערכת השווי צריכה לשקף את המציאות העסקית המקובלת במועד הקובע**".

11. בחוות דעתו ולאחר ניתוח הנתונים על ההכנסות וההוצאות של א' א ומשרד עו"ד לשנים 2009-2011 ולפיהם בהעדר תזרים מזומנים חיובי שוטף שנתי בשתי השנים אשר קדמו ליום הקובע, קובע המומחה כי אין מקום ליישם את שיטת ה-D.C.F להערכת שווי החברה, שכן בהינתן כי תזרים המזומנים המופק מהפעילות הוא אפסי ואף שלילי הרי שגם ההיוון שלו לערך נוכחי ייתן תוצאה אפסית ולפיכך ובהעדר כל ערך ו-שווי חיובי בשיטת ה-D.C.F יש לקבוע את שווים לפי שיטת השווי הנכסי.

12. כאשר בית המשפט נדרש להעריך שווי של חברה, עליו לחתור ולמצוא את השווי ההוגן והנכון ככל האפשר של החברה וזאת על מנת למנוע מצב של תשלום ביתר או בחסר למי מהצדדים. פסקי הדין המנחים והעקרוניים שניתנו בסוגיה זו הינם ע"א 10406/06 **עצמון נ' בנק הפועלים**, [פורסם בנבו,28/12/2009] (להלן: "**פסק דין עצמון**") ו-רע"א 779/06 **קיטאל החזקות ופיתוח בינלאומי בע"מ נ' ממן**, [פורסם בנבו,28/8/2012] (להלן: "**פסק דין קיטאל**").

13. טענתו העיקרית של הנתבע כנגד חוות הדעת של המומחה הינה כי שיטת השווי הנכסי בה נקט המומחה "**אינה מתאימה, אינה נהוגה ואינה נכללת כחלק מהשיטות הנהוגות והמקובלות להערכת שווי חברות שהוכרו בפסיקה בישראל**" (ס' 40 לסיכומים).

14. מן המפורסמות הוא כי בית המשפט אינו מחויב לקבל את מסקנות המומחה על אף שמונה מטעמו, וההכרעה הסופית בהקשר זה הינה של בית המשפט.
כפי שיובהר להלן בהרחבה, לאחר עיון בחוות הדעת, חקירתו הארוכה של המומחה אשר השתרעה על פני שני מועדים 23/5/17 ו-2/10/17, עיון בפסקי הדין המנחים כמפורט לעיל ואשר עליהם אף נסמך הנתבע בסיכומיו- שוכנעתי כי השיטה בה בחר המומחה להערכת חב' א' א ומשרד עוה"ד – שיטת השווי הנכסי- הינה השיטה הנכונה והראויה בנסיבות העניין.

15. בסעיפים 57, ו-61 בפסק דין עצמון קבע כב' השופט י. דנציגר כי שיטת ה-D.C.F הינה השיטה המקובלת על קהיליית המימון להערכת חברות "**והערכת שווייה של החברה ראוי שתתבצע על פי שיטת DCF, אשר היא השיטה המקובלת על קהיליית המימון להערכת חברות (ראו חביב-סגל, בעמ' 616 והאסמכתאות שם). ערכו של נכס מוערך, כידוע, על פי הרווחים הצומחים ממנו לבעליו. כאשר הנכס הוא מניה בחברה, הרווח לבעליה הוא תזרים הדיבידנדים הצפוי לו במשך תקופת הבעלות בתוספת הערך הנוכחי של המחיר שיקבל בעל המניה במכירתה. לפיכך, על פי שיטת DCF, ערכה של החברה מוערך הן על פי תזרים המזומנים המהוון של נכסיה הנוכחיים והן על פי תזרים המזומנים המהוון שהיו מייצרות הזדמנויות ההשקעה שלה**" (ס' 57 לפסה"ד) וכי "**שיטת DCF היא הבחירה הראשונה בכל הנוגע להערכת חברות**" (ס' 61 סיפא לפסה"ד) ראו גם האמור בפסד קיטאל ס' 64 ו-65. אך בקביעות אלה לא הסתיים ונחתם פסק הדין בעניין עצמון.

בסעיף 62 לפסק הדין עמד כב' השופט י. דנציגר על כך ש"**שיטת DCF אינה חפה מבעיות. השופטת מ' נאור אשר נעזרה בה להערכת שווי המניות בפרשת ויסות מניות הבנקים עמדה על מגבלתה המרכזית: "השימוש במודל של DCF כשלעצמו איננו בגדר מרשם קסמים להערכה נכונה, משום שהשאלה האמיתית היא מה הנתונים החזויים המוכנסים למודל" (שם, בעמ' 527). יש הסבורים כי עריכת הערכת שווי על פי שיטת DCF אף מושפעת ממידה בלתי מבוטלת של ספקולציות וניחושים [William T. Allen, *Securities Markets as Social Products: The Pretty Efficient Capital Market Hypothesis*, 28 J. CORP. L. 551, 561 (2003) (להלן: *Allen*)]**".

בסעיף 63 לפסה"ד ממשיך וקובע כב' השופט י.דנציגר במפורש :"**זאת ועוד, ניתן להניח מקרה בו שיטת DCF עשויה שלא להתאים בשל העדר נתונים, ובית המשפט יפנה להערכת מניות על פי אחת השיטות המקובלות האחרות (עמדה על כך השופטת מ' נאור**

בפרשת ויסות מניות הבנקים: "במקום שלא ניתן 'לנבא' נתונים עדיף לחפש דרך הערכה אחרת. אין דרך הערכה אחת ויחידה. הדרך צריכה להתאים לנתונים שישנם, לאלה שאינם בנמצא, ולמטרת ההערכה." שם, בעמ' 549. כן ראו כהן, בעמ' 258)".

ככל שנותר ספק לאור האמור לעיל **בפסק דין עצמון** שב ומבהיר באופן ברור ומפורש כב' השופט י. דנציגר **בפסק דין קיטאל** כי שיטת ה-D.C.F אינה השיטה היחידה והבלעדית להערכת שווי חברה וכך באו לידי ביטוי הדברים בסעיף 66 לפסה"ד: "**אמנם שיטת ה-DCF הינה שיטה מרכזית ומקובלת להערכת שווי חברות, אך אין מדובר בשיטה היחידה המקובלת בתחום הערכת שווי חברות, ולצידה ממשיכות להתקיים שיטות הערכה נוספות, בהן השיטות "הותיקות" – שיטת השווי הנכסי ושיטת שווי השוק [ראו: Zyla בעמ' 111-170. כמו כן ראו והשוו: אמיר ברנע "הערכות שווי בהצעות רכש" משפט ועסקים ח, 393 (2008) (להלן: ברנע)]. זאת ועוד, גם בפסיקת מדינת דלוור, בה השתרשה שיטת ה-DCF כשיטה מרכזית, לא נפסק לחלוטין השימוש בשיטת ה-Delaware Block (במסגרתה נעשה ממוצע משוקלל של שלוש שיטות הערכה: שווי שוק, שווי הכנסות ושווי נכסים) [ראו Weinberger בעמ' 628 והאסמכתאות המובאות בהערת שוליים 82 שם]. ודוק, אין חולק כי שיטת ה-DCF אינה שיטה "אבסולוטית" שמתאימה לכל סוגי החברות ולכל סוגי המקרים,...**". בהמשך בסעיף 69 לפסה"ד נקבע: "**לבסוף אחזור ואדגיש כי שיטת ה- DCF אינה שיטה "חובקת כל" אשר אין לסטות ממנה בשום מקרה**". בסעיף 70 ביקש כב' השופט י. דנציגר להוסיף ולהדגיש: "**אין חולק כי ישנן חברות שאופי פעילותן אינו מאפשר הערכת שווי על פי שיטת ה-DCF ולפיכך הערכתן תתבצע באחת משיטות ההערכה האחרות המקובלות, בהתאם למאפייניהן. בין היתר, מקובל לומר שהערכת שוויין של חברות המצויות בקשיים ואשר סכנת פירוק מרחפת מעליהן (שלגביהן לא ניתן לבצע תחזית הצופה פני עתיד) תיעשה בדרך כלל על פי מודל השווי הנכסי. כמו כן, מקובל לומר כי הערכת שוויין של חברות שעיקר נכסיהן הינם כספיים (כגון בנקים וחברות ביטוח) תיעשה בשיטות הערכה אחרות ולא בשיטת ה-DCF (או תוך התאמה מסוימת של שיטת ה-DCF) [ראו: T. Koller, M. Goedhart, D. Wesse, Valuation: Measuring and Managing the Value of Companies (5th Ed. ,Mckinsey & Co. 2010) 741-764] וכי הערכת שוויין של חברות מסוג זה תיעשה בדרך כלל גם כן על פי מודל השווי הנכסי. דוגמא נוספת הינה חברות הזנק (סטארט-אפ), שמקובל לומר עליהן שקיים קושי להעריך את שוויין על פי השיטות "הקונבנציונאליות", ובהן שיטת ה-DCF, מכיוון שאין להן "היסטוריה" פיננסית וקיימת אי וודאות גבוהה בנוגע לעתידן [ראו: INTERNATIONAL PRIVATE EQUITY AND VENTURE CAPITAL VALUATION GUIDELINES, August 2010 Ed. בעמ' 19 בסעיף 3.6]. גם כאן יש להדגיש כי לא מדובר ברשימה סגורה, וכי ייתכנו סוגים נוספים של חברות, אשר אופי פעילותן יצדיק בחירת שיטת הערכה שאינה שיטת ה-DCF".**

16. המסקנה הברורה העולה מסקירת הפסיקה לעיל הינה כי שיטת ה-D.C.F הינה השיטה הרווחת והמקובלת אך אין לומר ולקבוע כי היא השיטה היחידה להערכת שווי חברה ובמקרים מתאימים ניתן ואף הכרחי להעריך חברה על פי שיטה אחרת. לעניין זה אוסיף ואדגיש כי המומחה נדרש לכך וציין במפורש בחוות דעתו כי שיטת ה-D.C.F היא השיטה "הנפוצה והמוכרת" כיום בהערכת שווי חברות (עמ' 9 סעיף 4.4) וחזר על כך במהלך עדותו תוך התייחסות מפורשת לפסק דין עצמון (פרו' מיום 23/5/17 עמ' 6).

17. הנמקתו של המומחה בחוות דעתו להערכת חברת א. א ומשרד עוה"ד עפ"י שיטת השווי הנכסי ולא עפ"י שיטת ה-D.C.F הייתה ברורה, משכנעת והגיונית וכך גם האמור בחקירתו. לעומת זאת טענת הנתבע ולפיה יש להעריך החברה עפ"י שיטת ה-D.C.F שתוצאתה קביעת שווי אפס – מביאה לתוצאה בלתי סבירה, מנוגדת לכל הגיון כלכלי פשוט ומקפחת.

18. כאמור לעיל, בחוות דעתו ולאחר ניתוח הנתונים על ההכנסות וההוצאות של א. א ומשרד עו"ד לשנים 2009-2011 ולפיהם בהעדר תזרים מזומנים חיובי שוטף שנתי בשתי השנים אשר קדמו ליום הקובע קבע המומחה כי אין מקום ליישם את שיטת ה-D.C.F להערכת שווי החברה, שכן בהינתן כי תזרים המזומנים המופק מהפעילות הוא אפסי ואף שלילי הרי שגם ההיוון שלו לערך נוכחי ייתן תוצאה אפסית, ולפיכך ובהעדר כל ערך ו-שווי חיובי בשיטת ה-D.C.F יש לקבוע את שווים לפי שיטת השווי הנכסי.

19. המומחה שב והסביר ארוכות בחקירתו כי השווי שנקבע לחברת א. א ומשרד עוה"ד במאוחד כ- 3.2 מיליון ₪ במעוגל משקף באופן פשוט וברור את ערך המימוש של החברה אשר היה מתקבל לו הייתה מוצעת למכירה ביום הקובע 31/12/11, זהו מחיר המינימום שהיה מתקבל ואשר מהווה תחשיב פשוט וברור של הערך הנכסי נטו של החברה בניכוי התחייבויותיה. השיטה בה נקט המומחה נטרלה את כל אותו שיקול דעת סובייקטיבי שיש למעריך ואת החשש המרכזי שמעוררת שיטת ה-D.C.F ואשר עליו הצביעה הפסיקה – הוא החשש מפני הטייה או עיוות של נוסחאות ההערכה כתוצאה מבחירה אסטרטגית או מניפולטיבית של משתנים ונוסחאות על ידי הצדדים על מנת "למתוח" את ההערכות לקצוות והחשש מפני הפקעת הדיון המשפטי לטובת שיח "מומחים מתחרים" (פסק דין **קיטאל** ס' 67). ראו לעניין זה עמ' 5 לפרוטוקול הדיון מיום 23/5/17 בו שב ומבהיר המומחה כי בהערכה זו "**אין בה כמעט שיקול דעת סובייקטיבי**", "**פשוט ערך המימוש של העסק**" וכי לא היה עולה על הדעת שהנתבע היה מוכר את החברה במחיר נמוך מזה. המומחה שב והדגיש ש"**חוות הדעת שלי מפרטת מאוד את הנתונים העובדתיים שעליהם נשאלתי, הם לא דברים שנאמרו בעלמא, ניתחתי את האפשרות לעשות את שיטת תזרים המזומנים והסברתי מדוע זה לא נכון במקרה דנן. המסמכים והנתונים התקבלו אך ורק ממרשך**" (שם, שורות 32-29).

.20 הנתבע בסיכומיו נמנע לחלוטין מלהתמודד עם העובדות והנתונים המספריים הפשוטים ולפיהם בקופת החברה במועד הקובע היה 3.2 מיליון ₪ ולפיכך לא יעלה על הדעת שהעסק יימכר או ימומש בסכום הנמוך מזה (עמ' 7 שורות 6- 27 ובעיקר שורת22-23 ו- 26-27) "**בכל העסקאות של מכירת עסק מפסיד שאני מכיר נקבע הערך לפי הערך של הכסף בקופה, הערך הנכסי, ולא חסר דוגמאות כאלה**". "**מניסיוני הרב כמומחה במכירת עסק מפסיד לא יעלה על הדעת שהעסק יימכר בסכום פחות מהכסף שיש לו בקופה**". בע"מ 9 שורות 10-13 "**לפני שהגעתי למסקנה שלא ניתן להשתמש בשיטת תזרים מזומנים הרחבתי בפרק 7 מ- 7.1 עד, הרחבתי ארוכות בדבר התוצאות הכספיות של חברת א' א, הנתונים פורטו בחוו"ד, הסברתי מדוע שיטת תזרים המזומנים איננה מתאימה וכאן זה לא משנה אם זה 0 או מינוס מיליון, כאשר מבחינת שווי נכסי הדברים ניכרים שיש בקופת החברה 3.2 מיליון** ₪" ובהמשך שורות 27-31: "**לאחר שבחנתי את האפשרות הראשונית לערוך את שווי החברה בשיטת תזרים המזומנים, הרי כמפורט בסעיף 7.11 לחוות הדעת, הגעתי למסקנה, סליחה ב- 7.9, הגעתי למסקנה ששיטת תזרים המזומנים איננה מובילה לשווי חיובי, בעוד שאל מול עיניי כשבחנתי את המצב הכספי של החברה ראיתי כבר על פניו שהשווי הנכסי יתאים יותר להערכה, מכיוון שערכו יעלה על שיטת תזרים המזומנים**".

עוד ראו לעניין זה תשובות המומחה במענה לשאלת בית המשפט עמ' 9 שורה 32 ובהמשך עמ' 10 שורות 1-3: "**ש. ביהמ"ש: האם זה מה שבד"כ עושים, זו השיטה המקובלת?**
ת. כן, אמרתי, זו שיטה מקובלת, בעצם לנסות לבחון גם את שיטת השווי הנכסי ושיטת תזרים המזומנים. אבל ברגע שאתה רואה שבשיטת תזרים המזומנים יהיה אפס אז אתה מתחיל לבחון שיטות אחרות. לא עולה על הדעת שעסק יימכר באפס כשבקופה יש 3.2 מיליון".

חרף התשובות הפשוטות והברורות של המומחה אשר הגיונן בריא וכלכלי המשיך ב"כ הנתבע לחקור את המומחה ותשובותיו של המומחה אך המחישו את מופרכות טענות הנתבע. כעולה באופן ברור מהחקירה אם העסק "המפסיד" כטענת הנתבע היה נסגר ביום הקובע היו עומדים לחלוקה כ- 3.2 מיליון ₪. ראו לעניין זה עמ' 17 שורות 1-2 ושורה 8: "**אוקיי. תסגור את העסק, אל תעשה עסקה, אז מגיע לה 3.2. העובדה שהוא ממשיך מראה שלפחות הוא ישתכלל וירוויח ועל אחת כמה וכמה העסק יהיה שוויו יותר מ- 3.2**". יתר על כן אין בסיכומים כל התייחסות לעובדה כי חרף היות העסק מפסיד כטענתו המשיך וממשיך העסק להתקיים והנתבע ממשיך להתפרנס ממנו עד היום ובמשך כ- 7 שנים.

.21 כן אין בידי לקבל את טענת הנתבע בסעיף 76 לסיכומיו ולפיה: "מסתבר שלצורך קביעת שווי אסטרונומי יש מאין לחלק מהחברות שהוערכו על ידו אף נקט רו"ח רמי אריה בפעולות תמוהות ולא מוסברות נוספות. כך לשם ההמחשה, בתת סעיף 7.10 (6) בעמ' 24 לחוות הדעת ניסה מומחה בית המשפט להסביר את פשר <u>הפער של למעלה ממיליון וחצי ₪</u>" בין טיוטת חוות הדעת שהועברה על ידו להתייחסות הצדדים לבין חוות הדעת

הסופית שהוגשה. לטענת הנתבע בטיוטת חוות הדעת לא הוכנס הסך הנ"ל להערכת השווי והיה אמור להתקבל בפועל רק בשנת 2012 אם בכלל.

אף בעניין זה היו תשובות המומחה עקביות, פשוטות והגיוניות. הנתבע בסיכומיו מתעלם לחלוטין מחקירתו הארוכה של המומחה בעניין זה ומהעובדה כי עדכון חוות הדעת בעניין זה מבוסס על העובדה כי היה זה הנתבע אשר המציא למומחה מכתב מיום 13.11.16 המאשר כי 99.5% מהסכום נגבה בפועל וכי המדובר בעבודות אשר בוצעו כולם במהלך שנת 2011 וכל ההוצאות בגינן היו בשנה זו ורק הגבייה הייתה בפועל בשנת 2012 (ראו פרו' הדיון מיום 23/5/17 עמ' 11- 12, פרו' הדיון מחום 2/10/17 עמ' 12 שורות 6-הסוף-14, עמ' 18 -24).

22. תמוהה עוד יותר טענת הנתבע בסעיף 91 לסיכומיו ולפיה המומחה לא ביצע כל בדיקה של הנתונים הכספיים בעצמו והסתמך על נתונים שהתקבלו "**מצדדים שלישיים ובכללם פקיד השומה, רואה החשבון, מפקח מס הכנסה, כולם למעט הוא עצמו**". כפי שהעיד המומחה (פרו' מיום 2/10/17 עמ' 11 שורות 13-20) "**ביססתי אותם על הדוחות הכספיים המבוקרים מצד אחד, ודבר שני הייתה שומה סופית של מס הכנסה שאישרה את הדוחות הכספיים. אז אני אומר לעצמי שאם מפקח מס הכנסה בדק את הדוחות הכספיים ואישר אותם בשומה סופית מאושרת, אז גם עליי יהיו מקובלות. גם רואה חשבון בדק, גם הנהלת החברה וגם מפקח ... בדק אותם ספציפית. ולכן, הסתמכתי שהמספרים האלה הם מספרים נכונים**". המדובר בצדדים שלישים אשר הם הסמכות הקובעת והגורם הרלוונטי. יתר על כן נשאלת השאלה כלום טוען הנתבע כי הנתונים אשר אותם מסר הוא ורואי החשבון מטעמו הינם כוזבים או שגויים? נראה כי הנתבע בלהיטותו לסתור את חוות הדעת אינו ער לעובדה כי הוא מעלה טענות אשר טוב היה אם לא היו נטענות ואשר אינן פועלות לטובתו.

23. כן לא ברורה הטענה בסעיף 90 לסיכומים ולפיה המומחה לא לקח בחשבון כי לחברת א' א התחייבויות לתשלום דמי שכירות וארנונה על פי חוזה עד לחודש אוגוסט 2013. הנתבע בסיכומיו מתעלם מתשובת המומחה בעמ' 59 ולפיה המדובר בהתחייבות מותנית שניתן להשתחרר ממנה ע"י מציאת שוכר חלופי. פרט לכך והוא העיקר המועד הקובע נקבע ליום 31/12/11, הנתבע המשיך לנהל עסקיו לרבות חב' א' א ומשרד עוה"ד כך שברור שהתחייבויות אלה אשר הינן לאחר המועד הקובע ממילא הוכרו ונוכו כהוצאות מהשומות לשנים הבאות ולפיכך לא נגרם לנתבע כל נזק ואין בכך כדי לשנות מהערכת השווי אשר כאמור לעיל הינה מבוססת, מנומקת ובעיקר מתיישבת עם השכל הישר והגיון כלכלי.

24. המומחה נחקר ארוכות אף לגבי קביעת שווי חברת פ' בע"מ (להלן : "**חברת פ**") אשר הוערכה על ידי המומחה בשווי של 155,500 ₪.
חברת פ' התאגדה ביום 26.1.10 וכתובתה במשרדי הנתבע. לחברה שמונה בעלי מניות מתוכם 7 יחידים וחברת א.א. א.א פתרונות עסקיים בע"מ. נכון ליום הקובע 31.12.11

החזיק הנתבע ב-15.628% מהון המניות של חברת פ' באופן ישיר 5.58% ובאופן עקיף דרך א.אי. א.א פתרונות עסקיים בע"מ בה הוא מחזיק ב33% מהון המניות (10.048%). כעולה מחוות הדעת החברה החלה בשנת 2010 בפיתוח יישום טכנולוגי המיועד להפעלה באמצעות טלפונים סלולריים. לחברה אתר אינטרנט הפעיל עד היום וממנו ניתן ללמוד כי החברה מספקת דרך אתר האינטרנט שלה פלטפורמה לעסקים לשם ביצוע סקרים קמפיינים, אישורי השתתפות, הזמנות לאירועים כולל ניווט ליעד, מתן עדכונים והנעה לפעילות וחיבור לפייסבוק והכל דרך הטלפון הסלולרי או מכשיר מחובר אינטרנט, של לקוחות העסקים שייצרכו את שירותי החברה.

25. כאמור בסעיף 13.5 (עמ' 43) לחוות הדעת, קבע המומחה: "**לאור העובדה כי החברה הוקמה בשנת 2010 וסיימה את פיתוח המוצר בשנת 2011, ההכנסות ממכירת השירות החלו רק בשנת 2011. נכון ליום הקובע לחברה לא הייתה פעילות ממשית. אשר על כן לא ניתן לבצע הערכת שווי בשיטת D.C.F. בחברה מסוג זה קשה לקבוע את שווי החברה כאשר אין וודאות כלשהי לגבי ההכנסות הצפויות ו/או הצורך בהשקעה נוספת. לפיכך קבעתי את שווי החברה לפי סכום ההשקעה של בעלי המניות בה בדרך של פרמיה על מניות ובהלוואת בעלים בסך כולל של 995,000 ₪. חלקו הישיר והעקיף של מר א.ס בחברה הינו בשיעור של 15.628% ולכן שווי החברה המיוחס לו הינו בסך 155,000 ₪**".

26. בסיכומיו בסעיפים 98- 104 טען הנתבע כי המומחה קבע את "השווי האסטרונומי" לחברה קטנה נעדרת הכנסות וללא פעילות אשר בוצעה בה השקעה חד פעמית שכולה הוצאה במסגרת פעילות לגיטימית של החברה כחברת הזנק וזאת עפ"י שיטת "הגישה ההשוואתית" אשר אינה נהוגה ומוכרת בפסיקה.

27. אף דין טענות הנתבע באשר להערכת השווי של חברת פ' להידחות. כב' השופט י. דנציגר **בפסק דין קיטאל** הדגיש והבהיר היטב כי שיטת ה-D.C.F אינה השיטה היחידה והבלעדית להערכת שווי חברה. כאמור בפסק הדין ישנן חברות שאופי פעילותן אינו מאפשר הערכת שווי על פי שיטת ה-D.C.F ולפיכך הערכתן תתבצע באחת משיטות ההערכה האחרות המקובלות, בהתאם למאפייניהן. כדוגמא לכך הובאו "**חברות הזנק (סטארט-אפ), שמקובל לומר עליהן שקיים קושי להעריך את שוויין על פי השיטות "הקונבנציונאליות", ובהן שיטת ה-DCF, מכיוון שאין להן "היסטוריה" פיננסית וקיימת אי וודאות גבוהה בנוגע לעתידן [ראו: INTERNATIONAL PRIVATE EQUITY AND VENTURE CAPITAL VALUATION GUIDELINES, August 2010 Ed בעמ' 19 בסעיף 3.6]**".

לפיכך בחירת המומחה להעריך את שווי חברת פ' עפ"י הגישה ההשוואתית אין בה כשלעצמה להביא לפסילת הערכת השווי.

28. לגופו של עניין בחקירתו הארוכה בעניין חברת פ' עמ' 41 – 56 לפרוטוקול הדיון מיום 2.10.17, עמד המומחה ושיתף בהגינותו הרבה את הקשיים והלבטים שעמדו בפניו בעניין קביעת השווי של חב' פ' : חברת סטארט אפ הקיימת תקופה קצרה, הכנסות אפסיות והשקעת בעלים. הנתבע בסיכומיו בחר מטבע הדברים לראות באלה חזות הכל תוך שהוא מתעלם לחלוטין מהאמור בחקירתו של המומחה. בעמ' 47 שורות 9- 14 הבהיר המומחה: "**כאשר הפיתוח בעיקרו נעשה חודשים או באותה שנה של היום הקובע, נראה לי לא סביר להניח שאנשים השקיעו כספים והוא כולו ירד לטמיון בטווח של חודשים ספורים, שאני יודע מניסיוני שפיתוח מוצר או סטארט אפ כל שהוא בכל זאת לוקח יותר ממספר חודשים**". יתר על כן והוא העיקר הנתבע בסיכומיו מתעלם מהעובדה ולפיה ככל שהשקעת הבעלים ירדה כולה לטמיון "**הייתי מצפה שהחברה תפסיק לפעול או תכנס לפירוק**" (עמ' 44 שורות 4-3). הנתבע בסיכומיו אף מתעלם לחלוטין מהעובדה כי הערותיהם של יועציו לטיוטת חוות הדעת של המומחה בנוגע לחברה זו התייחסו אך ורק לשיעור החזקתו של הנתבעת בחברת פ' וממכתבו של המומחה אשר כלל שאלות ודרישה להבהרות באשר לחברה , מכתב אשר אף הוצג במהלך חקירת המומחה (עמ' 52- 54). ככל שהחברה הפסיקה את פעילותה מצופה היה מהנתבע ויועציו להביא עובדה מהותית זו בפני המומחה טרם מתן חוות הדעת, ראו לעניין זה אף תשובות המומחה בחקירתו לשאלות ב"כ התובעת עמ' 86 שורה 10- הסוף ועמ' 87 שורות 4-1. מתשובת המומחה עולה כי לא זו בלבד שלא קיבל כל מידע מהנתבע שהחברה אינה פעילה אלא "**ולהיפך נאמר": "תכנית עסקית תועבר אליך בהמשך , תחזית עסקית לשנים 2012 – 2015 תועבר אליך בהמשך**"(עמ' 87 שורות 2-1). לעניין זה אוסיף ואדגיש כי חרף האמור והעולה מחקירת המומחה הנתבע בחר שלא להגיש כל בקשה נוספת בעניין זה לרבות עתירה להגשת ראיות שיתמכו בטענתו להפסקת הפעילות של חברת פ' ומשכך אין לו אלא להלין על עצמו.

29. באשר ליתר החברות לרבות ובפרט א.א.ו בע"מ, א.א.א.א פתרונות עסקיים בע"מ אשר הוערכו בשווי 0 ע"י המומחה וחברת ה.ה א.א.ב בע"מ לא הועלתה ע"י הנתבע או התובעת כל טענה בסיכומיהם ומשכך יש לאמץ את חוות הדעת של המומחה לגביהן.

30. עוד בסיכומיו מעלה הנתבע טענות קשות כנגד הערכת המומחה את שווי עסקה של התובעת בשווי 0. כעולה מחוות הדעת ולצורך קביעת השווי שמשו את המומחה דוחות שנתיים של התובעת לרשות המיסים לשנים 2009-2011 וכן דוחות רווח והפסד לאותן שנים. על יסוד הנתונים לפיהם המחזור החודשי של התובעת עומד ע"ס של כ-7,000 ₪ לחודש ורווח של כ-5,000 ₪ ואין לעסק פעילות ממשית מעבר להכנסה מינימלית לתובעת העמיד המומחה את שווי העסק נכון ליום 31.12.11 על 0.

31. לטענת הנתבע על המומחה היה להעריך את העסק של התובעת לפי שיטת השווי הנכסי. עוד לטענתו המומחה נתן את חוות דעתו הגם שהתובעת לא המציאה לו תחזית הכנסות של עסקה לארבע השנים שלאחר היום הקובע. המדובר במסמכים מהותיים שבלעדיהם ולשיטתו של הנתבע לא ניתן היה לבצע הערכת שווי מקצועת ואובייקטיבי.

32. אף דין טענות הנתבע בעניין זה להידחות. באשר לטענה לפיה המומחה לא העריך את עסקה של התובעת לפי שיטת השווי הנכסי, כעולה מהחקירה וסיכומי הנתבע נראה כי זה סבור כי על המומחה היה להתייחס בחוות הדעת לשווי הרכב הרשום ע"ש התובעת והיתרות בחשבונה לצורך קביעת השווי של עסקה של הנתבעת.

באשר לרכב נימק המומחה החלטתו בסעיף 14.4.1 לחוות הדעת כמפורט להלן: "**לא נתתי התייחסות לעניין השווי הנכסי של רכב מסוג סוזוקי מ.ר ..... אשר א.ס ביקש להביאו בחשבון בהערכת השווי הנכסי של עסק א.ס, זאת ומכיוון ואני בספק האם לאור הפעילות המועטה של העסק, ניתן לייחס את כל השימוש בו לעסק בלבד. נראה לי לנכון להשאיר את ההתייחסות לרכב לאיזון המשאבים אשר ייערך בין בני הזוג על ידי בית המשפט הנכבד. בהתייחסות מיום 14.11.2016 של א.ס נטען כי יש לנהוג סימטריה ולא כלול את שווי הרכב שלו בהערכת השווי, אלא להשאירו במסגרת איזון המשאבים. לא קיבלתי טענה זו מאחר ולאור נפח פעילותו, השימוש הנעשה על ידו ברכב לצורכי עסקו מהות**".

באשר לחשבונות הבנק התייחס המומחה בסעיף 14.4.3 לחוות הדעת ולפי האמור בו: "**לא נתתי התייחסות לעניין יתרות בחשבונות הבנקים של האישה אשר האיש ביקש להביאם בחשבון בהערכת השווי הנכסי של עסק א.ס, זאת ומכיוון ואני בספק האם לאור הפעילות המועטה של העסק ניתן לייחס את הפעילות בחשבונות דנן לעסק בלבד. נראה לי לנכון, להשאיר את ההתייחסות לחשבונות הבנק של האישה לאיזון המשאבים אשר ייערך בין בני הזוג על ידי בית המשפט**".

33. האמור בחוות הדעת לא נסתר ואף קיבל חיזוק בחקירתו של המומחה. בפרוטוקול הדיון מיום 2.10.17 שב המומחה והבהיר כי רכבה של התובעת משמש אותה בעיקר באופן פרטי והשימוש שנעשה בו לצורך העסק הינו שולי בפרט נוכח ההכנסה הנמוכה שהוא מייצר 7,000 ₪ ברוטו לחודש (עמ' 72 שורות 15 עד הסוף ובהמשך עמ' 73 שורות 2-1).

כך גם שב והבהיר המומחה כי נוכח המחזור העסקי הנמוך של התובעת ברור כי לא ניתן לזקוף את היתרה בחשבון התובעת בסך של כ-185,000 ₪ במועד הקובע לעסק. נוכח ההכנסות הנמוכות מהעסק בשנים הרלוונטיות שנבדקו 2009-2011 ברור כי היתרה בחשבון אינה נובעת מההכנסות. כך למשל הבהיר המומחה כי כל הרווח בשלושת השנים יחד לא מגיע לסכום של 185,000 ₪ ולפיכך ברור כי לא ניתן לשייך את היתרה לחשבון לעסק (ראו בפרוטוקול הדיון מיום 2.10.17 עמ' 74 שורות 18-16 , עמ' 75 שורות 7-3). המומחה שב והבהיר כי המדובר ברכיבים אשר אינם קשורים לעסק, רכיבים פרטיים אותם יש לאזן בין הצדדים (עמ' 77 שורות 23-15).

קבלת טענות הנתבע משמעה קביעת שווי מלאכותי ומנופח לעסק הנתבעת. שימוש בשיטת השווי הנכסי – היינו מימוש שווי הרכב והיתרה בחשבון הבנק של התובעת נכון למועד הקרע הייתה מביאה לקביעת שווי אשר אינו קשור כלל לפעילות העסקית של העסק והנשענת למעשה על מימוש נכסים פרטיים אשר ממילא יאוזנו במישור הרכושי

בין הצדדים. לעניין זה יודגש כי יש להבחין היטב בין הכספים המזומנים בחברת א' א ומשרד עוה"ד של הנתבע אשר נוצרו ונצברו כתוצאה מהפעילות העסקית של חברת א א ומשרד עוה"ד ואשר יתרתם ביום הקובע וכמפורט לעיל בהרחבה עמדה על כ- 3.2 מיליון ₪. לעניין זה יש להוסיף כי הנתבע אינו נפגע מקביעה זו שכן חשבון הבנק וכן הרכב ממילא יאוזנו בין הצדדים במסגרת איזון המשאבים. לעניין זה יש להוסיף כי הנתבע עצמו בסיכומיו ס' 124 טוען "**וזאת על בסיס ההנחה, כי שווי נכסיה הפרטיים, שווי רכבה ושווי המוניטין האישי שלה, יבוצע במסגרת איזון המשאבים הכולל שבין הצדדים**". לפיכך דין הטענה כי על המומחה היה להעריך את שווי עסקה של התובעת לפי שיטת השווי הנכסי להידחות.

34. אף הטענה כי המומחה נתן את חוות דעתו הגם שהתובעת לא המציאה לו תחזית הכנסות של עסקה לארבע השנים שלאחר היום הקובע וכי המדובר במסמכים מהותיים שבלעדיהם לא ניתן היה לבצע הערכת שווי מקצועית ואובייקטיבית דינה להידחות. ראשית ככל שהנתבע סבר כי המדובר במסמכים מהותיים אשר היה בהם לשנות את הערכת השווי מן הקצה אל הקצה ולנוכח החלטת בית המשפט בדיון מיום 2.10.17 על המצאת הדיווחים לשנים 2013-2015 למומחה להתייחסותו (עמ' 69 בסוף) היה עליו לוודא ולפעול למימוש ההחלטה ולא להמתין ולהעלותה בשלב הסיכומים. **<u>שנית</u>**, לעניין זה יש לזכור המומחה השתמש בדוחות של התובעת לשנים 2009-2011 לצורך הערכת עסק התובעת כשם שהשתמש בדוחות של הנתבע לאותן שנים כדי להעריך את עסקיו. **<u>שלישית</u>**, לתצהיר עדותה הראשית של התובעת צורף דו"ח רווח והפסד לשנת 2014 ודיווח למס הכנסה נספחים ה1' וה2 לפיהן המחזור השנתי של התובעת לשנת 2014 עמד על 55,300 ₪ והרווח הנקי המותאם עמד על 29,055 ש"ח וכן אישור רו"ח כי ההכנסות מעסק מחזור לשנת 2015 עמד ע"ס של 76,646 ₪. לפיכך והגם שהמומחה לא התייחס לנתונים אלה כיוון שלא הובאו בפניו, הרי שאלה מונחים בפני בית המשפט ומהם עולה כי גם בשנים 2014 ו-2015 מדובר מחזור של פחות מ-7,000 ₪ לחודש(ברוטו) וברווח נמוך של כ-5,000 ₪ (נטו). נתונים אלה מצביעים על כך כי גם אם היו מובאים בפני המומחה לא היה בהם כדי לשנות מקביעת השווי. המומחה שב והסביר בחקירתו כמו גם בחוות דעתו כי המדובר בעסק המניב רווח שהוא מתחת לשכר הסביר לעובד סוציאלי שכיר בעל תואר שני ובעל ניסיון מקצועי כמו התובעת ולפיכך שווי העסק הינו 0.

הנתבע בסיכומי ס' 123 ו-124 קובע כי יש לייחס לתובעת הכנסות של 18,000 ₪ בתוספת מע"מ (16,000 ₪ מיעוץ בתחום הטיפול המשפחתי ו-2,000 ₪ ממכירת תמונות) ולפיכך יש לקבוע כי "**שווי עסקה של התובעת הינו לפחות סך הכנסתה למשך שנת עבודת אחת קרי, סך של 216,000** ₪". הנתבע בטענתו זו מתעלם מעבודה פשוטה אחת שהנתונים המספריים המשמשים אותו לצורך הערכת השווי מטעמו, נקבעו על ידו בהתעלם מהעדויות והראיות ועומדים בניגוד לדוחות הכספיים של התובעת. טענות הנתבע בדבר הכנסות התובעת מיעוץ בתחום הטיפול המשפחתי לא הוכחו כלל והינם פרי הערכתו וקביעתו. כך גם טענותיו בעניין הכנסות התובעת ממכירת ציורים לא הוכחו כלל ולעניין

זה כל שהביא הנתבע להוכחה הינו מכירת תמונה אחת בודדת שנרכשה על ידי חוקרת פרטית שנשלחה מטעמו. משכך יש לאמץ את חוות דעתו של המומחה.
המומחה התייחס לציורים בסעיף 14.4.3 לחוות הדעת ולפי האמור בו "**לא נתתי התייחסות לשווי הציורים של א.ס, באשר איני רואה את הקשר שלהם לעסק. נראה לי לנכון, להשאיר את ההתייחסות לציורים לאיזון המשאבים אשר ייערך בין בני הזוג על ידי בית המשפט**". לפיכך ולאור עתירת הנתבע בתביעתו בתמ"ש 7119-05-17 הנני ממנה בזה את באי כוח הצדדים ככונסי נכסים על מנת שיחלקו את התמונות בין הצדדים ו/או ימכרו אותם לכל המרבה במחיר תוך חלוקת התמורה שתתקבל בין הצדדים בחלקים שווים.

35. לאור כל האמור לעיל בהרחבה הנני מאמץ בזה את חוות דעת המומחה וקובע כי הערכות השווי של חברות הנתבע ועסקה של הנתבעת (שווי אפס) הינו 4,709,802 ₪ נכון ליום 31.12.11 ולפיכך על הנתבע לשלם לתובעת סך של 2,354,901 ₪ בתוספת הפרשי ריבית והצמדה כחוק מיום 31.12.11 ועד למועד התשלום בפועל. אין בידי לקבל טענת הנתבע אשר הועלתה לראשונה במסגרת סיכומיו (ס' 228) ולפיה יש להורות כי "**איזון המשאבים בכל הנוגע לחברות יהא משולב קרי חלוקה בעין של מניות החברות באופן בו משרד עורכי הדין יחד עם חברת א' א והחברות א' (ס) אחזקות וא' (ס) השקעות יישארו בבעלות הנתבע על מלוא הזכויות והחובות בהם ואילו המניות של יתר החברות קרי החברות ה.ה א.א.ב ופ' שהנתבע אינו פעיל בהן ואין לו כל ידע וניסיון בתחום שלהם והוא שותף פסיבי, יועברו במסגרת איזון המשאבים לבעלותה המלאה של התובעת על מלוא הזכויות והחובות הגלומים בהן תוך ביצוע איזון כספי בפועל בהתאם לשווי החברות שיקבע על ידי בית המשפט הנכבד בסופו של יום**". כאמור טענה זו הועלתה לראשונה במסגרת הסיכומים ודי בכך להביא לדחייתה. כמו כן ולגופו של עניין יש בטענה זו מידה לא מבוטלת של חוסר תום לב שכן לכל היותר יכול היה הנתבע לעתור לכך כי מחצית המניות בחברות ה.ה א.א.ב ופ' ירשמו ע"ש הנתבעת. עוד לעניין זה יודגש כי ממילא שווי החברות בהן מבקש הנתבע כי המניות בהן יועברו במלואן ע"ש הנתבעת ה.ה א.א.ב -36,848 ש"ח ופ'- 155,500 ₪ הינו זניח ושולי ביחס לשווי החברות שהוא מבקש להותיר את מלוא מניותיהן בידיו וכך בוודאי שווי מחציתן הינו זניח ושולי.

<u>משיכות דיבידנדים</u>:

36. התובעת בסיכומיה פרק ג' הקצתה עמודים רבים (עמ' 8- 17) להעלאת שלל טענות ועתירות בעניין דיבידנדים שלטענתה משך הנתבע ואשר לטענתה זכאית היא למחציתם. התובעת טוענת למשיכות דיבידנדים בסך של 8,176,100 ₪, שנים טרם פרוץ המשבר בין הצדדים. לטענתה אין חולק כי בשנת 2011 משך הנתבע דיבידנד בסך של 4,000,000 ₪ בגינו שולם מס בסך של 1,000,000 ₪ ולעניין זה היא מפנה לחוות הדעת של המומחה. לטענתה רק חלק מהסכום שמש את הנתבע לרכישת הנכס ברח' ..... והיא זכאית ל-50% מיתרת המזומנים שמקורם בדיבידנד ששולם בשנת 2011 בסך של 739,521 ₪ דהיינו לסך של 369,760 ₪. הגדילה התובעת לעשות והיא טוענת כי הנתבע משך מהחברות שבבעלותו

בנוסף על 4,000,000 ₪ דיבידנד נוסף בסך של 4,176,100 ₪ לפי הפרוט הבא סך של 3,349,940 ₪ מחב' א' א וסך נוסף של 826,160 ₪ מחב' א (ס) השקעות. לטענתה מקור המשיכות שביצע הנתבע בסך של 4,176,100 ש"ח הוא ברווחים שהצטברו עד וכולל שנת 2009 ולפיכך על הנתבע לחלוק בהם עם התובעת. בסעיף ד' לסיכומיה ס' 70 ו-71 אף טענה כי יש לחייב את הנתבע לשלם לה 50% מהנכס הכספי המגולם ביתרת ההפסדים למס ליום 31.12.11 של חברת א' א בסך של 220,868 ₪.

37. לעניין זה מצאתי כי יש לדחות מכל וכל את טענות התובעת בעניין זה וכי יש ולקבל את טענות הנתבע. התובעת בסיכומיה נותנת פרשנות חופשית למסמכים שהוצגו בפני בית המשפט, מתעלמת מעובדות ומועדים רלוונטיים ומהותיים כמו מועד הקרע שנקבע בהסכמה ליום 31.12.11 ואשר עליו בקשה לעמוד בכל הזדמנות אחרת. כן מתעלמת התובעת מהאמור בחוות הדעת שהוגשה על ידי המומחה ואשר אותה בקשה לאמץ בסיכומיה. יתר על כן קבלת טענות התובעת משמעה התעשרות שלא כדין תוך חיוב הנתבע בכפל תשלומים ובסכומים של מיליונים, הכל כפי שיפורט להלן.

38. בחוות הדעת שהוגשה על ידי המומחה ישנה התייחסות לעניין זה כמו גם התייחסות להסכם שומות מס מיום 16.12.15 עליו חתם הנתבע עם שלטונות מס הכנסה. בסעיף 7.5 לחוות הדעת עמ' 16 התייחס המומחה לעניין הסכם שומות מס סופיות עם מס הכנסה וכך באו לידי ביטוי הדברים בחוות הדעת:

"**ביום 16.12.15 נחתם בין א' א לבין רשות המיסים הסכם בעניין שומת מס הכנסה לשנות המס 2010-2013. על פי הסכם השומות, התקבלו הדוחות של החברה "כמוצהר", לשנים 2010- 2012. יש בכך חיזוק נוסף, לאמינות הדוחות הכספיים, כאשר הם נבדקו ואושרו גם על ידי פקיד השומה. עם זאת נציין, כי הסכם השומות כלל תוספת "<u>הכנסה חריגה</u>" בשיעור מס' של 30% בסך של 3,346,949 ₪ לשנת 2013. היות ומדובר בשנה שהיא מאוחרת למועד הקובע הרי היא לא רלבנטית להערכת השווי.**

כך או כך מדובר בהכנסה חריגה הנובעת על פניה מ-"<u>יתרת חובה של בעל המניות</u>" אשר חויבו במס כדיבידנד, שאין בו כדי להשפיע או לרמוז על שינויים נדרשים בתוצאות הכספיות של החברה לאותו מועד ובוודאי לא רטרואקטיבית למועד הקובע" (ההדגשות במקור י.א) .

עוד ראו לעניין זה האמור בעמ' 29 לחוות הדעת ועמ' 31 לה.

המומחה אשר בדק את הדוחות הכספיים של החברות לשנים 2009- 2011 אינו מציין כל משיכת דיבידנד נוסף שנמשך עד למועד הקובע פרט לדיבידנד בסך של 4,000,000 ₪ שנמשך בשנת 2011. לו היה נמשך דיבידנד נוסף ובוודאי בסדר גודל לו טוענת התובעת היה הדבר מוצא ביטוי בדוחות הכספיים. לא בכדי נוקטת התובעת בניסוח עמום ומעורפל "**שנים טרם פרוץ המשבר בין הצדדים**" ללא שהיא נוקבת במועדים בהם נמשכו הדיבידנדים באיזה סכום ולאן הועברו הכספים וללא שהיא מביאה כל ראיות להוכחות טענותיה.

39. לעניין זה יש להוסיף כי הבית ברח' ..... נרכש על ידי הצדדים בסכום של 5,400,000 ₪ ללא משכנתא. התובעת הטוענת כי הנתבע השתמש רק בחלק מהדיבידנד בסך של 4,000,000 מיליון שנמשך בשנת 2011 ואשר לאחר תשלום מס של 1,000,000 ₪ עמד על 3,000,000 ₪ אינה מניחה כל תשתית ראייתי שיהא בה כדי לשכנע את בית המשפט כי רכישת הנכס בסכום של מיליוני שקלים נרכשה ממקורות אחרים שאינם הדיבידנד ומהם אותם מקורות?. לאחר משיכת הדיבידנד בסך של 4,000,000 ₪ ממנו נותר סך של 3,000,000 ₪ נותרה עדיין יתרה לתשלום של 2,400,000 ₪ ולפיכך נשאלת השאלה מניין שולמה אותה יתרה משמעותית?

בכתב הגנתו לתביעה הרכושית שהגישה התובעת טען הנתבע בסעיף 173, כי רכישת הבית נעשתה ע"י שימוש בחסכונות הילדים בשיעור של 1,500,000 ₪ ובסעיף 17 לכתב תביעתו בתמ"ש 7119-05-17 טען כי סך נוסף של 600,000 ₪ מקורו בדירה נוספת של הצדדים באריאל שנמכרה בסך של כ-600,000 ₪. לפיכך נראה כי מקורות אלה הם אשר שימשו יחד עם הדיבידנד שנמשך בסך של 4,000,000 ₪ למימון רכישת הנכס ברח' .....

לעניין זה אוסיף כי עתירת התובעת לקבלת מחצית מהדיבידנד שנמשך וכן עתירה למחצית מהזכויות בנכס שנרכש במימון משיכות אלה משמעה התעשרות שלא כדין תוך חיוב הנתבע בכפל תשלומים ובסכומים של מיליונים רבים.

40. התובעת לא הוכיחה משיכת דיבידנדים לאחר היום הקובע ובכל מקרה נוכח קביעת מועד הקרע ליום 31.12.11 גם אם הייתה מוכיחה משיכה שכזו אין היא יכולה לעתור לקבלת מחצית מהסכומים שנמשכו נוכח העובדה כי המדובר בכספים שנמשכו לאחר מועד הקרע ומשחוות הדעת שנתנה על ידי המומחה בדקה וקבעה את שווי החברות נכון למועד זה. יודגש כי חוות הדעת נתנה לאחר שנלקחה בחשבון משיכת הדיבידנד בסך של 4,000,000 ₪ במהלך שנת 2011 ובגין דיבידנד זה שולם המס כך שאין כל חבות נוספת במס בגינו לרשויות המס.

41. כספים נוספים שמשך הנתבע לאחר המועד הקובע וכהלוואת בעלים ולא דיבידנדים נזקפים כחוב של הנתבע לחברות ובסיכומיו בתמ"ש 18834-11-17 הנתבע אף אינו עותר לחיוב הנתבעת בחובות אלה. לעניין זה יצויין כי הסך של 1,364,457 ₪ אשר אליו מתייחסת התובעת בסיכומיה נמשך ע"י הנתבע כהלוואת בעלים ולא כדיבידנד. לעניין זה אוסיף כי בסעיף 155 לסיכומיו טוען הנתבע כי בהסכם עם רשויות המס שולם מס בסך של 1,252,580 ₪ בעבור המשיכות ל-3 שנים 2010-2013 ומתוכם החוב המשותף למס הכנסה בעבור החובות עד 31.12.11 הינו 706,271 ₪ אשר התובעת חייבת במחציתו אולם היא מסרבת להשתתף ולשאת במחצית החוב שלה ומאידך מבקשת להנות מסכומי ההלוואות. כעולה מהאמור לעיל ועפ"י חוות הדעת של המומחה עד למועד הקובע נמשך דיבידנד בשיעור של 4,000,000 ₪ בלבד בגינו שולם מס של 1,000,000 ₪.

42. לאור כל האמור לעיל, לא מצאתי כי יש לחייב הנתבע בתשלום כלשהו נוסף לתובעת בגין משיכת דיבידנדים או משיכות נוספות כהלוואות בעלים ושווי החברות כפי שנקבע בחוות

הדעת ואומץ על ידי כמפורט לעיל ממצה הטענות בעניין זה. כך גם לא מצאתי כי יש לחייב את התובעת לשאת עם הנתבע בתשלום מס כלשהו נוסף לשלטונות המס משעה שלא הוכח על ידי הנתבע כי זה נובע כתוצאה ממשיכות בתקופה הקובעת. לעניין זה אוסיף כי בצדק טוענת התובעת בכתב הגנתה בתמ"ש 7119-05-17 כי הנתבע לא העלה כל טענות בעניין זה במסגרת כתב ההגנה שהגיש לתביעתה.

<u>זכויות סוציאליות וחשבונות בנק:</u>

43. במסגרת הליך הגישור שהתקיים בין הצדדים פנו אלה לאקטואר מר אבי יחזקאל (להלן: "**האקטואר**") ע"מ שיערוך עבורם חוות דעת אקטוארית באשר לאיזון הזכויות הסוציאליות. כעולה מהסיכומים באי כוח הצדדים פנו במשותף לאקטואר על מנת שיעדכן את חוות הדעת שנערכה לפי החוק לחלוקת חיסכון פנסיוני נכון למועד הקובע כפי שנקבע 31.11.12.
הנני מורה כי האקטואר שמונה על ידי הצדדים בהסכמה יתייחס בחוות דעתו גם לחשבונות הבנק הפרטיים של הצדדים לרבות תוכניות חסכון למועד הקובע.

44. כן הנני מורה כי עם קבלת חוות הדעת של האקטואר וחרף מתן פסק הדין יוכלו הצדדים להגיש כל בקשה מתאימה ככל שיהא צורך בכך.

<u>רכבים:</u>

45. כמפורט לעיל מצאתי כי יש לאמץ את חוות הדעת של המומחה רמי אריה. עפ"י חוות הדעת שווי רכבו של הנתבע נלקח בחשבון במסגרת הערכת השווי של החברות ומשכך שוויו אוזן במסגרת קביעת שווי החברות ואין כל מקום למתן הוראות נוספות בעניין רכבו של הנתבע שאחרת יהא בכך כדי קביעת שווי בכפל.
לעומת זאת עפ"י חוות הדעת של המומחה אותה אימצתי גם באשר לרכבה של התובעת מסוג סוזוקי מ.ר ..... יש לאזן שווי הרכב במסגרת איזון המשאבים אשר ייערך בין בני הזוג. לפיכך, הנני קובע כי הנתבע זכאי למחצית משווי הרכב עפ"י מחירון לוי יצחק נכון למועד הקובע 31.12.11 בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק ממועד זה ועד למועד האיזון בפועל.

<u>נכסי המקרקעין</u>:

46. בבעלות הצדדים שני נכסי מקרקעין אשר מלוא הזכויות בכל אחד מהנכסים רשומות ע"ש מי מבני הזוג במלואן. עם זאת אין כל חולק בין הצדדים כי המדובר בנכסים משותפים.

47. נכסי הצדדים הינם כמפורט להלן:

1. דירה ברחוב מ' ... הידועה כגוש .....חלקה ..... אשר הזכויות בה – חכירה מהוונת רשומות ע"ש התובעת (להלן: "**הדירה ברח' מ'**").
2. נכס ברחוב ב' ... הידוע כגוש ..... חלקה ..... הנכס נשוא שומה זו הינו מגרש בשטח רשום של 644 מ"ר ועליו מבנה הכולל 2 יחידות דיור צמודות קרקע הבנויות בקיר משותף. בנכס חריגות בנייה שאינן מאפשרות ביצוע העברת הזכויות ברשות מקרקעי ישראל ע"ש הנתבע אשר הנכס נרכש על שמו עפ"י חוזה מכר מיום 20.2.2011 (להלן: "**הנכס ברח' ב'**").

48. ביום 24/5/16 מונה מר רונן פריימן, שמאי מקרקעין (להלן: "**השמאי**") להעריך את נכסי הנדל"ן שבבעלות הצדדים. אף מומחה זה מונה ע"י הצדדים כשמאי מוסכם במסגרת הליך הגישור בין הצדדים ומינויו כמומחה מטעם בית המשפט לצורך עדכון חוות הדעת אושר בהסכמה (להלן: "**השמאי**"). עפ"י השמאות מיום 11.8.17 העריך השמאי את הנכס עפ"י שתי חלופות.

<u>חלופה א'</u> אומדן שווי השוק של הנכס כיחידת דיור אחת בסך של 5,720,000 ₪ לאחר הפחתת הוצאות התאמת הנכס להיתר הבנייה בסך של 779,000 ₪. **<u>חלופה ב'</u>** אומדן שווי השוק של הנכס כשתי יחידת דיור בהתאם למצבו as is: כאשר יחידת הדיור הצפונית הוערכה בסך של 2,500,000 ₪ ויחידת הדיור הדרומית בסך של 2,875,000 ₪ לאחר הפחתת הוצאות התאמת הנכס להיתר הבנייה בסך של 980,000 ₪.

49. הנתבע הגיש שלל בקשות בעניין השמאי ומינויו והעלה טענות כנגד השמאות. כך למשל בקש לזמן לעדות את המהנדס שנשכר ע"י השמאי מר אברהמי יאיר על מנת לאמוד עלויות עבודות ההתאמה הנדרשות להיתר (בקשה מיום 18.1.18 לה נעתר בית המשפט מיום 19.1.18) ובסופו של יום בחר שלא להזמינו לעדות.

ביום 15.1.18 נתנה על ידי בית המשפט החלטה בבקשה מס' 38 שעניינה בקשת הנתבע להורות לשמאי ולמהנדס להשלים את חוות הדעת ולפיה: "**לאחר עיון בבקשה בתגובה ובתושבה מצאתי כי דין הבקשה להידחות. המדובר בחוות דעת ארוכה ומקיפה והעלויות של ההתאמות הנדרשות מצוינות בחוות הדעת והנספחים לה. פרט לכך דומה כי העניין הינו מיותר ויביא להארכת ההליך המתנהל מזה למעלה מ-3 שנים תוך העמסת הוצאות מיותרות על הצדדים ושלא לצורך. נראה הבקשה כמו גם מההליך שהתנהל עד כה כי המבקש מעוניין לרכוש הנכס / להותירו בידו במסגרת חלוקת הרכוש המשותף ולשם כך ברור כי יש לו אינטרס להפחית את שווי הנכס ולהעמיס הוצאות. קביעת שווי האמיתי של הנכס תקבע ממילא במסגרת מכירתו AS IS וככל שהנתבע מעוניין ברכישתו יוכל להתמחר יחד עם כל מציע. העמדת הנכס למכירה תבטא ממילא את שווי השוק של הנכס. לפנים משורת הדין אינני עושה צו להוצאות**".

50. התובעת בסיכומיה (ס' 81) בקשה כי בית המשפט יורה כי הדירה ברח' מ' תישאר בבעלותה וכי מחצית מהסך של 2,080,000 ₪ דהיינו 1,040,000 ₪ ייזקף לזכות הנתבע במסגרת איזון המשאבים הכולל.

באשר לנכס ברח' ב' עתרה כי בית המשפט יורה כי על הנתבע להודיע לתובעת בתוך 30 יום ממועד מתן פסק הדין האם ברצונו לרכוש את הנכס בהתאם להערכת השמאי. במידה ויודיע שכן- להורות על כך כי הנתבע ישלם לתובעת מחצית התמורה תוך קיזוז חלקו בדירה בתוך 30 יום נוספים ממועד מתן ההודעה. במידה והנתבע יודע כי אינו מעוניין ברכישת הנכס, למנות את ב"כ הצדדים ככונסי נכסים למכירת הנכס ולהעמיד את הנכס למכירה בשוק החופשי ולכל המרבה במחיר ובלבד שהמחיר לא יפחת מהערכת השמאי ולהורות כי 50% מכספי מכר הנכס בניכוי ההוצאות ישולם לידי התובעת.

51. הנתבע מצדו בסיכומיו סעיפים 217- 219 עתר לכך כי בית המשפט יקבע כי הדירה ברחוב מ' תועבר אגב גירושין על שמו ואילו הנכס ברחוב ב' יועבר אגב גירושין לשמה של התובעת בהתאם להערכת השמאי והתובעת תשלם לו את ההפרש בין שני הנכסים באמצעות קיזוז מהכספים שיגיעו לה במסגרת איזון המשאבים בין משווי החברות ובין מהזכויות הסוציאליות. באופן זה ולטענתו ייחסך לצדדים תשלום מס, לרבות בגין מכירת שני נכסים. לחילופין עתר למינוי באי כוח הצדדים ככונסי נכסים למכירת הנכסים בשוק החופשי, לכל המרבה במחיר באמצעות התמחרות וחלוקת התמורה בניכוי הוצאות המכירה בחלקים שווים. מעתירתו עולה ברור כי חרף שלל טענות של הנתבע באשר לשמאות לגבי הנכס ברח' ב' הוא מאמץ ומסכים לשמאות בסופו של יום.

52. אין בידי לקבל את טענות מי מהצדדים בעניין זה. אכן דרך המלך הייתה כי כל אחד מהצדדים יקבל לידו נכס אחד תוך תשלומי איזון לצד השני. בדרך זו היו נחסכים מהצדדים הוצאות רבות בגין מיסוי ומימוש הנכסים בהליך כינוס. עם זאת בהעדר הסכמה בעניין זה ומשכל צד עותר להותיר בידו נכס אחר יש להורות על פירוק השיתוף בנכסים ע"י מכירתם בשוק החופשי ומינוי באי כוח הצדדים ככונסי נכסים. כל צד המעוניין לרכוש נכס מסוים יוכל להתמחר מול שאר המציעים ובן הזוג.

<u>מוניטין הנתבע/פוטנציאל השתכרות/הון אנושי/מזונות משקמים:</u>

53. התובעת עתרה כי בית המשפט ייקבע כי היא זכאית למחצית משווי המוניטין של הנתבע ופוטנציאל השתכרותו כחלק מהון אנושי שיש לחלקו בין הצדדים (ס' 85 לסיכומים). התובעת מוסיפה וטוענת בסיכומיה (ס' 86) כי במהלך שמיעת ההוכחות ציין בית המשפט כי התובעת אינה בן הזוג "הביתי" הקלאסי, אך לאור זאת שהכנסתה הכוללת נמוכה ולאור זאת שמדובר ב-30 שנות נישואין ו-4 ילדים עת הנתבע עזב והתבסס לפני שנים בזוגיותו החדשה- מתבקש בית המשפט לקחת נתונים אלה בחשבון במסגרת פסק הדין שיינתן בין אם באופן ישיר לעניין פסיקת מוניטין/פוטנציאל השתכרות/הון אנושי /תשלומים עיתיים/הפרשי שכר וכיוצא בזה ובין אם באופן עקיף בהקשר לתביעה הרכושית של הנתבע.

54. דין עתירות התובעת בעניין זה להידחות. נראה כי לא בכדי סיכומיה של התובעת בעניין זה הינם דלים, נעדרים כל ניתוח עובדתי ו/או מספרי וכן כל ניתוח משפטי הכיצד מבססת התובעת זכאותה לסעדים אלה.

55. ראשית יודגש כי התובעת לא הוכיחה קיומו של מוניטין אותו ניתן לייחס לנתבע. בע"א 7493/98 **שרון נ' פקיד שומה,** [פורסם בנבו] תק-על 2003(4) 740, הבהיר ועמד בית המשפט העליון מפי כבוד השופט ריבלין, מהו מוניטין אישי ואת הקושי שבהגדרתו . פסק הדין השיב בחיוב על השאלה האם ניתן להעביר או למכור, לפלוני (לאדם או עסק) אותם מוניטין שאינם גלומים בעסק, "**כי אם בתכונותיו האישיות של בעל העסק**". לעניין זה נאמר, כי "**אכן, לדעתי, שביעות רצונם של הלקוחות, ובעקבות זאת נטייתם לשוב לבית העסק, היא פועל יוצא של היחס האישי (personal interaction) שמעניק להם בעל העסק. מצב דברים שכזה מצוי, לרוב, אצל בעלי משלח יד מסויימים המקיימים יחסי אמון מיוחדים עם לקוחותיהם, כגון עורכי דין, רואי חשבון ורופאים ... ברי, כי עצם היחס האישי אינו ניתן להעברה ... ואולם ... מוניטין אלה עשויים להיות פרי תכונותיו האישיות של בעל העסק, אך בד בבד גם מוניטין הניתנים להעברה ולמכירה. מי שרוכש את תיקי הלקוחות, רוכש לעצמו את הזכות להציג עצמו בפני הלקוחות. הוא רוכש את ההזדמנות לזכות בנאמנותם. לעיתים הוא רוכש גם את הזכות להציג עצמו כ"יורשו" וממשיכו של בעל העסק המוכר...**".

56. עתירת התובעת למוניטין אישי של הנתבע מתעלמת מהאמור בחוות הדעת שהגיש המומחה עמ' 23 סעיף 2 ולפיו: "**בהתאם לגישה המקובלת נקבע המוניטין לפי הערך המוסף הנובע לעסק משמו הטוב הגורם ללקוחות לחזור אל העסק. אלא, שבמקרה דנן, מדובר בלקוחות קבועים אשר נמצאים בעסק, ולמרות זאת, העסק מפסיד. דהיינו: לעסק אין כל ערך מוסף מהמוניטין שמבא לו לקוחות כאשר בסופו של יום יש לו הפסדים מהם**". עוד ראו לעניין זה חקירת המומחה פרוטוקול הדיון מיום 2.10.17 עמ' 91 שורות 23 - עמ' 93 כולו.

57. כמו כן המגמה בפסיקה הינה של מעבר השיח המשפטי משיח על נכסים עתידיים אותם יש לאזן בין בני הזוג, לשיח על נכסים עתידיים בהם יש להתחשב בכל הקשור לאופן ביצוע האיזון, מגמה זו התחזקה במיוחד לאחר תיקונו האחרון של חוק יחסי ממון (תיקון מס' 4 – התשס"ט-2008). אין חולק כי לאחר התיקון נכסי קריירה ובכלל זה כושר השתכרות הינם שיקול רלוונטי אותו יש לשקול בעת הפעלת הסמכות לסטות מחלוקה שווה "מחצה על מחצה" לפי ס' 8(2) לחוק יחסי ממון הקובע: "**לקבוע שאיזון שווי הנכסים, כולם או מקצתם, לא יהיה מחצה על מחצה, אלא לפי יחס אחר שיקבע בהתחשב בין השאר בנכסים עתידיים, <u>לרבות בכושר ההשתכרות של כל אחד מבני הזוג</u>**". ראו לעניין זה: תמ"ש 22190/09 **ט.מ ואח' נ' א.מ.** [פורסם בנבו, ניתן ביום 9/10/11] אשר ניתן ע"י כב' השופט צ. וייצמן סעיף 37 לפסק הדין; פסק דינו של כב' השופט נפתלי שילה תמ"ש (ת"א) 17359-01-10 **פלוני נ' אלמונית** [פורסם בנבו, ביום

5/4/12]; פסק דינו של כב' השופט נמרוד פלקס בתמ"ש (י-ם) 22187-06-11 **ח.ב.ל נ' י.ב. ל** [פורסם בנבו, ביום 8/1/13]; תמ"ש (משפחה י-ם) 1550/09 **ע. נ. נ' א. נ.**, [פורסם בנבו, ביום 21/12/2012] ניתן ע"י כב' השופט פ. מרכוס; תמ"ש (י-ם) 3640/10 **א. ב נ' צ. ב.**, [פורסם בנבו, ביום 15/05/2012] ניתן ע"י כב' השופט נמרוד פלקס].

58. פרט לאמור לעיל באשר להיות נכסי קריירה כחלק משיקולי בית המשפט בעת איזון המשאבים הרי שבפסיקה שהתפתחה בעקבות בע"מ 5879/04 **פלוני נ' פלונית** [פורסם בנבו, ביום 2/8/04], נדרשת פיתוחה של "מסה קריטית" בתקופת החיים המשותפים ומספר תנאים/שיקולים ע"מ שנסיבה זו תילקח בחשבון בעת עריכת איזון המשאבים. לעניין זה אפנה לדברי חברתי כב' השופטת ש. גליק בתמ"ש 52231/09 **מ.ב. נ' ע.ב** [פורסם בנבו, ביום 1/11/11] סעיף 28 לפסה"ד בו קבעה:

> **"ההלכה המשפטית גורסת כי הכללת כושר ההשתכרות ב"נכסי הנישואין" תיעשה בכפוף לתנאים מסויימים ובהם ניתן למנות מ"מעוף הציפור", שלושה יסודות (כאשר בד"כ הטענה היא כי בן הזוג הביתי הוא שאפשר לבן הזוג האחר לפתח את הקריירה שלו): (א) בן זוג "ביתי" מחד גיסא ובן זוג "קרייריסטי" מאידך גיסא; (ב) קיים "פער דרמטי" בכושר ההשתכרות של בני הזוג; (ג) נישואים לאורך זמן".**

עוד ראו לעניין זה מאמרו של פרופ' שחר ליפשיץ "**על יחסי משפחה וממון**", תיקון מס' 4 לחוק יחסי ממון, התשל"ג-1973, מתוך כתב העת "חוקים", כרך א' (2009) בעמוד 298 ואילך; פסק דינה של כב' השופטת ד"ר ורדה בן שחר בתמ"ש (ראשל"צ) 19390/09 **ט.ק.ס נ' פ.ט** [פורסם בנבו, ביום 22/12/13].

59. במקרה דנן וכפי שיפורט לא מצאתי כי מתקיימים התנאים המצטברים הנ"ל. אומנם המדובר בנישואים ארוכים יחסית אשר נפרשו על פני כ-30 שנה עד למועד הקרע, אך כעולה מפסק הדין למזונות ובניגוד לטענות התובעת הכנסתה אינה נמוכה ובוודאי שאין המדובר בבן זוג ביתי אשר וויתר על עבודה וקריירה לטובת בן הזוג השני. התובעת בעלת תואר שני ב..., במשך השנים עבדה כשכירה ובשנת 2008 פנתה לעסוק כעצמאית כמגשרת ויועצת למשפחות במשבר. יודגש כי מאז אוגוסט 2013 ולצד עבודתה כעצמאית היא עובדת כמנהלת ..... כמו כן לא שוכנתי כי נוכח ניסיונה המקצועי והתעסוקתי ממצה התובעת את כל פוטנציאל השתכרותה. עוד אציין כי הטענה "**שמדובר ב-30 שנות נישואין ו-4 ילדים עת הנתבע עזב והתבסס לפני שנים בזוגיותו החדשה**"(ס' 86 לסיכומים) אינה רלוונטית. למותר לציין כי כל 4 ילדי הצדדים הינם בגירים ובכל מקרה טענה זו כשלעצמה ובוודאי שבמקרה דנן אינה מעלה ואינה מורידה. לכל אלה יש להוסיף כמובן את תוצאתו הכוללת של פסק הדין הרכושי והחלק לו זכאית התובעת ברכוש המשותף שנצבר במשך 30 שנות הנישואין ואשר הינו משמעותי ונכבד.

לאור כל האמור לא נראה כי התובעת תצא מקופחת מהנישואין ולא נוצר מצב של פער כלכלי משמעותי בין בני הזוג לקראת החיים העצמאיים לאחר הפירוד.

60. לאור ההלכות המשפטיות עליהם עמדתי כמפורט לעיל והכנסות התובעת כמפורט להלן בפסק הדין בתביעת המזונות לא מצאתי אף כי יש לחייב את התובעת לשלם לנתבע בתביעתו בתמ"ש 7119-05-17 תשלום כלשהו בגין מוניטין כ... או כציירת. לתובעת אמנם ניסיון תעסוקתי והשתלמויות מקצועיות רבות שעברה במשך שנות הנישואין אך לא הוכח כי אלא מצמיחים לה גבוהות במיוחד ו/או יוצאות דופן והכנסתה בכל מקרה אינה עולה על הכנסתו של הנתבע.

באשר למוניטין כ"**ציירת מוכשרת ומפורסמת אשר מקיימת תערוכות יחיד בארץ ובחו"ל ומוכרת ציורים בסכומים נכבדים**" (ס' 84 לסיכומי הנתבע בתמ"ש 7119-05-17) ראה האמור להלן בפסק הדין למזונות בסעיף 79.

עוד לעניין זה אוסיף כי ככל שהנתבע סבר שהתובעת אכן ציירת מוכשרת ומפורסמת היה עליו לעתור למינוי מומחה מתאים בתחום זה. מינוי של מר רמי אריה, כרו"ח בוודאי שלא נועד ליתן חוות דעת בעניין זה ולמותר לציין כי אף אין לו את הכישורים לכך. לאלה יש להוסיף את הפסיקה כמפורט לעיל לפיה התמונות שבידי התובעת יחולקו בין הצדדים או ימכרו לצד ג' (ס' 34 לעיל) ועתירת הנתבע בסיכומיו בתמ"ש 7119-05-17 לפיה הוא עותר לקבלת מחצית מהציורים שברשותה במקום התמורה הכספית שתבע. לעניין זה אוסיף כי בכתב תביעתו הסתפק הנתבע בטענה כללית ולפיה "**רק מאות הציורים שמחזיקה הנתבעת וסוחרת בהם שווים מגיע למאות אלפי שקלים**" (ס' 42 לכתב התביעה). פרט לכך כי התובע לא הוכיח תביעתו בעניין זה, הרי שהוא לא כימת את תביעתו בעניין זה ובוודאי שלא שלם אגרה בגין רכיב זה.

61. לפיכך עתירת התובעת לפסיקת מוניטין/פוטנציאל השתכרות/הון אנושי/תשלומים עיתיים/הפרשי שכר וכיוצא בזה – נדחית. וכך גם נדחית עתירת הנתבע בעניין זה במסגרת תביעתו בתמ"ש 7119-05-17.

<u>דמי שכירות:</u>

62. כמפורט לעיל בבעלות הצדדים שני נכסי מקרקעין אשר מלוא הזכויות בכל אחד מהם רשומות ע"ש מי מבני הזוג במלואן. עם זאת אין כל חולק כי המדובר בנכסים משותפים.

63. נכסי הצדדים הינם כמפורט להלן:

1. דירה ברחוב מ' ... הידועה כגוש ..... חלקה ..... אשר הזכויות בה – חכירה מהוונת רושמות ע"ש התובעת (להלן: "**הדירה ברח' מ'**").
2. נכס ברחוב ב' ... הידוע כגוש.... חלקה..... הנכס נשוא שומה זו הינו מגרש בשטח רשום של 644 מ"ר ועליו מבנה הכולל 2 יחידות דיור צמודות קרקע הבנויות בקיר משותף. בנכס חריגות בניה שאינו מאפשרות ביצוע העברת הזכויות ברשות מקרקעי ישראל ע"ש הנתבע אשר הנכס נרכש על שמו עפ"י חוזה מכר מיום 20.2.2011 (להלן: "**הנכס ברח' ב**").

64. כעולה מס' 21 לכתב התביעה למזונות וס' 21 לכתב התביעה הרכושית שהגישה התובעת היא מקבלת לידיה את דמי השכירות בגין הדירה ברח' מ' ב.... דמי השכירות עמדו לטענתה תחילה ע"ס של 6,000 ₪ אולם בשל מצב השוק דמי השכירות פחתו לסך של 5,200 ₪. חרף האמור טענה בס' 122 לסיכומיה: "**בניגוד לתחשיבי התובע, הנתבעת לא גבתה 6,000 ₪ לחודש בגין הדירה שהיא משכירה. היו חודשים בהם הדירה כלל לא הושכרה כך שהתובע עושה תחשיבים שאינם מבוססים**". מאידך בסעיף 114 לסיכומיה בתביעה בתמ"ש 7119-05-17 טענה כי הדירה מושכרת על ידה בסך של 5,800 ₪.

65. במסגרת הדיון מיום 27.10.15 הגיעו הצדדים להסכמה אשר קבלה תוקף של החלטה (ס' 4) ולפיה: "**על יסוד הסכמת הצדדים, נקבע כי הנתבע יעביר לתובעת את ההפרשים בגין דמי השכירות רטרואקטיבית, החל מחודש יוני 2015, <u>וימשיך לעשות כן עד להחלטה אחרת</u>. למען הסר ספק, מוסכם כי הסך הינו 5,000** ₪" (ההדגשה אינה במקור י.א).

66. עוד יוגש כי בנכס הנוסף ברח' ב' עליו בנויות שתי יחידות דיור, מתגורר הנתבע ביחידת הדיור הקטנה ומדמי השכירות המשולמים בגין יחידת המגורים הנוספת המושכרת ע"י הנתבע מקבלת התובעת עפ"י החלטה שנתנה בהסכמה במסגרת הדיון מיום 27.10.15 סך של 5,000 ₪ לחודש.

67. מכתבי הטענות של הצדדים לרבות ובפרט טענות הנתבע עולה כי הוא זה ששיפץ, ניהל התגורר ומתגורר ומשכיר את הנכס ברח' ב'. בסעיף 55 לסיכומיו בתביעה בתמ"ש 7119-05-17 טען הנתבע כי הנכס נרכש בפברואר 2011, באוגוסט 2011 קיבל את החזקה בדירה הקטנה ובאוקטובר 2011 קיבלת את החזקה בדירה הגדולה. עוד לטענתו בסעיף 56 לסיכומים הדירה הגדולה לא הושכרה עד מרץ 2013 וזאת משום שנערך בבית הגדול שיפוץ יסודי ומקיף שהביא את הדירה למצב מעולה, דבר שהפך את הדירה למבוקשת בשוק ולקבלת דמי שכירות גבוהים. הנתבע עבר להתגורר בדירה הקטנה בחודש נובמבר 2011.

68. מועד הקרע נקבע בהסכמת הצדדים ליום 31.12.11.

69. התובעת כאמור לעיל הגישה ביום 10.11.14 תביעה למזונות אשר כפי שיפורט להלן נדחתה. הרלוונטי לענייננו הוא כי תביעת המזונות של התובעת נדחתה בין היתר על יסוד זקיפת דמי השכירות אותם היא מקבלת מהדירה ברחוב מ' כהכנסה בידיה לרבות על פי טענות הנתבע בעניין זה וכן זכאותה לדמי שכירות בגין היחידה הנוספת בנכס ב'.

70. הנתונים האמורים לעיל הם הנתונים הרלוונטיים לצורך ההכרעה בעתירות ההדדיות של הצדדים בנושא דמי השכירות ועל הצדדים היה להידרש להם במסגרת טענותיהם.

71. הנתבע בסעדים להם הוא עותר לרבות ובפרט בתביעה הרכושית תמ"ש 7119-05-17 אשר הינה תביעה כספית מתעלם לחלוטין מהשימוש הבלעדי שהוא עושה בדירה הקטנה ברח' ב'. אין ולא יכול להיות חולק כי ככל שהנתבע לא היה מתגורר ביחידת המגורים הקטנה בנכס בב' הייתה אף יחידה זו מושכרת ודמי השכירות אשר היו מתקבלים בגינה בהיות הנכס משותף היו אמורים אף הם להתחלק בין הצדדים. לפיכך זכאית הייתה התובעת לדמי שימוש ראויים בגובה מחצית מדמי השכירות שהיו מתקבלים בגין יחידה זו.

לעניין זה אוסיף ואדגיש שניים. **<u>ראשית</u>**, לאורך כל כתבי טענותיה טענה התובעת כי דמי השכירות בגין הדירה ברח' מ' מועברים אליה ישירות תוך הבנה שסכום זה מתקזז לכאורה בגין מגורי הנתבע בנכס המשותף של הצדדים ברח' ב' שדמי השכירות בגינו הוערכו על ידה ע"ס של 7,500 ₪ (ס' 21 לכתב התביעה הרכושית ולתביעת המזונות שהוגשה על ידה).
<u>שנית</u>, הנתבע אשר היה ער כל העת לטענות התובעת בעניין זה לא טען מעולם כל טענה ענייינית לגבי גובה דמי השימוש הראויים שיש לשלם בגין מגוריו ביחידה זו ולא בקש למנות שמאי לקביעת דמי השימוש. לתביעתו בתמ"ש 7119-05-17 בחר הנתבע לצרף כנספח לג' את חוות דעתו של אייל טיליוף – הנדסאי בניין ושמאי מקרקעין מיום 13.9.16 ולפיה דמי השימוש הראויים בגין היחידה בה הוא מתגורר עומדים על סל של 4,500 ₪ לחודש. אין בידי להיעתר לכך. על מינוי מומחים בבית המשפט לענייני משפחה חולשים תקנה 258יב(ז) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 ו-סעיף 8(ג) לחוק בתי המשפט לענייני משפחה. מדברי החקיקה הנ"ל וכפי שפורשו בפסיקה, אין בעל דין יכול להגיש חוות דעת מטעמו, אלא אם בקשתו נדחתה ע"י בית המשפט, ראו בע"מ 8457/11 **פלוני נ' פלונית** [פורסם בנבו] (3.1.2012), ו- ת"ע 103080/05 **עזבון המנוח מ.י. ז"ל נ' ד.י** [פורסם בנבו] (15.4.2007). הנתבע לא עתר בבקשה כזו ובקשתו ממילא לא סורבה. יתר על כן בתיק זה מונה השמאי רונן פריימן בהסכמת הצדדים כשמאי מומחה מטעם בית המשפט ומן הראוי היה כי הנתבע יעתור בבקשה להרחבת המינוי. משהנתבע לא עשה כן אין הוא יכול "להגניב", לתיק חוות דעת מומחה מטעמו.

נוכח דמי השכירות המשולמים עבור היחידה הגדולה המושכרת כיום ע"ס של 9,750 ₪ והעובדה כי המדובר ביחידת מגורים פרטית בת 76 מ"ר ולא דירה בבית משותף נראה צודק ונכון בעיניי להעמיד את דמי השכירות בגין היחידה בב' בה מתגורר הנתבע בגובה דמי השכירות המתקבלים עבור הדירה ברח' מ'. לפיכך הנני פוסק כי דמי השכירות אותם גבתה התובעת בגין הדירה ברח' מ' יקוזזו כנגד דמי השימוש הראויים להם כי זכאית בשל מגוריו ביחידת המגורים ברח' ב' ולפיכך לא ישולמו כל הפרשים למי מהצדדים בגין נכס זה.
האמור יחול עד לביצוע פירוק השיתוף בנכסים עפ"י פסק דין זה.

72. באשר ליחידת המגורים הנוספת ברח' ב' עתרה התובעת בסיכומיה בתביעה הרכושית שהגישה ובתביעה הרכושית שהגיש הנתבע 7119-0517 לכך כי תמשיך ותקבל לידיה סך של 5,000 ₪. לטענתה זו הייתה ההסכמה בדיון מיום 27.10.15 ולפיכך אין לבצע כל

תחשיב כטענת הנתבע. בכתב הגנתה בתמ"ש 7119-05-17 אף טענה להשתק שיפוטי, הסתמכות ושינוי מצבה לרעה. אין בידי לקבל טענות התובעת בעניין זה. ההסכמה אשר קבלה תוקף של החלטה בדיון מיום 27.10.15 קבעה באופן ברור ומפורש כי הנתבע יעביר לתובעת את הסך של 5,000 ₪ לחודש החל מחודש יוני 2015 "**וימשיך לעשות כן עד להחלטה אחרת**". משכך ברור כי המדובר בהחלטה זמנית ומדובר בתשלומים על חשבון וטענות התובעת בעניין זה טוב היה אם לא היו נטענות. משהמדובר בנכס משותף זכאית התובעת למחצית מדמי השכירות נטו (לאחר תשלום מס' בשיעור של 10%) וזאת החל מחודש אפריל 2013 (מועד תחילת השכרת הנכס) ועד למועד מימוש הנכס בפועל על פי פסק דין זה. ב"כ הנתבע תמציא לידי ב"כ התובעת את הסכמי השכירות לגבי כל התקופה שמיום נשכרת הנכס וב"כ הצדדים יערכו תחשיב אודות הסכומים להם זכאי כל צד והצד הזכאי לתשלום הפרשים או לקיזוז סכומים יזוכה או יחוייב בהתאם .

<u>תביעת המזונות תמ"ש 18959-11-14 :</u>

73. ביום 10.11.14 הגישה התובעת תביעה למזונותיה. לטענתה הצדדים חיו ברמת חיים גבוהה מאוד. בכתב תביעתה העריכה התובעת את הכנסת הנתבע בסך של 100,000 ₪ לפחות.

את הכנסתה העמידה על סך של 10,000 ₪ ברוטו בלבד. לטענתה בשנת 1998 החלה לעבוד ב..... ממנה השתכרה סך של כ-5,500 ₪ בחודש. בשנת 2008 פנתה לדרך עצמאית כמגשרת ויועצת למשפחות במשבר עסק המניב לה הכנסה זעומה ולא שוטפת וקבועה הנעה בין כ-4,000 ₪ לחודש ל-6,000 ₪ ברוטו בחודש. עוד לטענתה בחודש אוגוסט 2013 החלה לעבוד כמנהלת ..... ומשתכרת 6,000 ₪, התובעת לא ציינה אם המדובר בסך ברוטו או נטו (ס' 53 לכתב התביעה אולם בסעיף 70 לתצהיר עדותה הראשית כבר טענה כי המדובר בסכום נטו). כעולה מס' 21 לכתב התביעה בנוסף מקבלת לידיה התובעת את דמי השכירות בגין הדירה ברח' מ' ב.... דמי השכירות עמדו לטענתה תחילה ע"ס של 6,000 ₪ אולם בשל מצב השוק דמי השכירות פחתו לסך של 5,200 ₪.

עוד יוגש כי בנכס הנוסף ברח' ב' עליו בנויות שתי יחידות דיור, מתגורר הנתבע ביחידת הדיור הקטנה ומיחידת המגורים הנוספת המושכרת ע"י הנתבע מקבלת התובעת עפ"י החלטה שנתנה בהסכמה סך של 5,000 ₪ לחודש החל מחודש יוני 2015.

בתביעתה העמידה התובעת את סכום המזונות שעל הנתבע לשלם לה ע"ס של 17,350 ₪ ובניכוי הכנסתה העמידה את סכום המזונות ע"ס של 7,350 ₪. כן עתרה לתוספת מדור: שכ"ד +ועד בית בסך של 7,609 ₪ בתוספות הוצאות החזקת הבית בסך של 4,500 ₪ ועוזרת בית בסך של 1,200 ₪. סכום המזונות הכולל לו עתרה בסעיף 56 לכתב התביעה הועמד ע"ס של 13,309 ₪. על סכום זה חזרה בסעיף 73 לתצהיר עדותה הראשית.

74. בכתב הגנתו הארוך מיום 3/9/15 המשתרע על פני 31 עמ' ועל פני 233 סעיפים עתר הנתבע לדחיית התביעה. יודגש כי לכתב הגנתו לא צרף הנתבע הרצאת פרטים ו-12 תלושי שכר כמתחייב עפ"י התקנות וזו הוגשה אך ביום 15/8/16.

<u>מזונות אשה – המתווה הנורמטיבי:</u>

75. מקור החיוב במזונות אישה בדין הישראלי, נובע מסעיף 2(א) לחוק לתיקון דיני משפחה (מזונות), התשי"ט-1959 (להלן: "**חוק המזונות**") הקובע כהאי לישנא: "**אדם חייב במזונות בן-זוגו לפי הוראות הדין האישי החל עליו, והוראות חוק זה לא יחולו על מזונות אלה**".

76. הצדדים שניהם יהודים ומשכך חובתו של הנתבע במזונות התובעת תיבחן לפי הדין העברי. על פי הדין העברי, הנישואין יוצרים זכויות וחובות הדדיות בין בני הזוג. אחת מחובות הבעל כלפי אשתו היא החובה לזון אותה לפי מעמדה ולפי כבודה, בהתאם לרמת החיים לה הורגלה וחובה זו קיימת כל עוד האישה נשואה. הצדדים התגרשו בג"פ ביום 19.6.17 ובמועד זה פקע חיוב הנתבע במזונות התובעת, ככל שחל.

הדין העברי מכיר במספר עילות שיש בהן כדי לפטור את הבעל מחובתו למזונות אשתו, העיקריות שבהן הן נאיפת האישה, מרידתה ועזיבתה את בית הצדדים (ע"א 634/61 מקייטן נ' מקייטן, פ"ד טז 945; ע"א 256/65 מילר נ' מילר, פ"ד יט(3) 171; בג"צ 206/70 שרגאי נ' בית הדין הרבני האזורי ירושלים ואח', פ"ד כד(2) 487).

זכותה של האשה למזונות בדין הדתי היהודי נובעת מעצם הנישואין. זכות זו פוקעת אם האשה נחשבת "מורדת" על פי הדין העברי או שיש מקום לחייבה בגט במסגרת עילה "קלאסית", למשל בשל אירוע של בגידה (ראו: שרשבסקי וקורינלדי, בעמ' 309). בדרך כלל, אשה זכאית למזונות רק אם היא חיה עם בעלה. אם הם חיים בנפרד, יש להתחקות אחר סיבת הפירוד (שם, בעמ' 335). ככלל, האשה מאבדת את זכותה למזונות אם היא זו שעזבה את הבית, אלא אם כן ניתן לומר ש"המניעה ממנו", היינו, שהיה לה טעם טוב לעשות כן (שם, בעמ' 335, 354-357).

הנה כי כן, הנחת המוצא בעת פסיקת מזונות אישה היא כי אם זו עזבה את הבית ללא סיבה מוצדקת ו/או הביאה בעצמה לפירוד ו/או חויבה לקבל גט וסירבה לקבלו, כי אז אין לחייב את הבעל לזון אותה. בע"א 256/65 מילר נ' מילר, פ"ד יט(3) 171, נקבע על ידי כב' מ"מ הנשיא, השופט משה זילברג, כי על מנת לשכנע את בית המשפט כי עזיבת האישה את הבית הייתה מוצדקת, נטל ההוכחה המוטל על האישה הוא קל מאוד, כמשקלה של נוצה.

במקרה דנא הנתבע הוא שעזב את בית הצדדים, הרי שעל פניו אין עילה לשלילת מזונות אישה.

למעלה מן הצורך והוא העיקר אציין כי לא מצאתי כלל כי יש להידרש לטענות הנתבע כי התובעת אינה זכאית למזונות שכן "**אין מחלוקת בתיק זה שהתובעת לא רצתה את הנתבע, ואף גם לא הוגשה כל תביעה לשלום בית מצידה. הפרידה אף מבלי להיכנס לאשם במי נעוצה, הינה הדדית ובהסכמת שני הצדדים. משכך האישה אינה זכאית למזונות**" (ס' 191 לסיכומים).

כפי שיפורט להלן די בהכנסתה של התובעת כדי לספק ולכסות את צרכיה אשר נתבעו ממילא בהפרזה ובלא שהוכחו. נראה כי לא בכדי סיכומי התובעת בתביעת המזונות הינם

דלים וקצרים ונעדרים את העיקר – ניתוח של העדויות והראיות באשר להכנסות הצדדים ודיון בצרכי התובעת תוך שהתובעת מסתפקת בעתירה כללית לפסיקת מזונותיה כמפורט בכתב התביעה ובתצהיר עדותה הראשית. נראה כי אף התובעת סבורה כי אין מקום לפסוק לה מזונות ולפיכך עתרה אף בשלל סעדים חלופיים ככל שבית המשפט יסבור כי אין לפסוק לה מזונות לפי הדין האישי : פסיקת מזונות משקמים ו/או תשלומים עיתיים ו/או הון אנושי ו/או הפרשי שכר ו/או תחת כל מטריה דומה שבית המשפט ימצא לנכון.

עוד ולחילופין עתרה כי ככל שבית המשפט יכיר במי מרכיבי התביעה הרכושית שהגיש הנתבע בתמ"ש 7119-05-17 לפסוק כי הכספים ששלומו שולמו על חשבון מזונות ו/או מזונות משקמים ו/או תשלומים עיתיים ו/או הון אנושי ו/או הפרשי שכר.

<u>הכנסת התובעת:</u>

77. כאמור לעיל הכנסתה של התובעת מורכבת מהכנסתה כמנהלת ..... לכתב תביעתה צרפה התובעת 11 תלושי שכר לתקופה 10/13 עד 8/14. לתצהיר עדותה הראשית צרפה התובעת 12 תלושי שכר לשנת 2015. אציין כי לצורך עריכת תחשיב בדבר הכנסת התובעת לא נלקח בחשבון תלוש שכר חודש 12/15 שכן המדובר בתלוש נמוך במיוחד אשר לא ניתן לו כל הסבר. בתלוש השכר מופיע כי סך התשלומים בגין חודש זה הינו 7,981 ₪ עם זאת הסכום נטו בסופו של יום הינו 1,201 ₪ כן מופיע באופן חריג כחלק מהתשלומים שווי השתלמות בסך של 5,107 ₪. המדובר בתלוש שכר אשר בוודאי אינו משקף את הכנסתה של התובעת ומשכך אין לכלול אותו בתחשיב ממוצע השכר של התובעת שכן הכללתו תביא להפחתה מלאכותית בשכר. עוד אציין כי מתלוש השכר לא ברור מה הוא היקף המשרה של התובעת שכן בתלוש השכר תחת הכותרת תאור מופיע מס' שעות וימים בפועל שמספרם משתנה ותחת הכותרת תעריפים מופיע שוב תקן שעות ותקן ימים משתנה. אציין כי מס' השעות נע בין 40 שעות ל-102 שעות לכל היותר ומס' הימים נע בין 4 ל-14. עם זאת כל ניסיון להבין כיצד בנוי תלוש השכר של התובעת נדון לכישלון ואין כל הלימה בין מס' הימים והשעות המופיע בתלוש לבין השכר המשולם ולא ברור כיצד זה חושב. עם זאת ולאור החומר והעדויות שבפניי ובהעדר כל טענה בעניין מצד הנתבע אין בידי אלא לחשב את הכנסת התובעת מעבודתה כשכירה עפ"י תלושי השכר שצורפו.

הכנסתה של התובעת מעבודתה כשכירה הינה כדלקמן :

החודש	שכר ברוטו	שכר נטו
1/15	7,915	6,733
2/15	8,740	7,337
3/15	8,049	6,835

4/15	8,258	6,981
5/15	8,244	6,973
6/15	8,424	7,106
7/15	7,904	6,718
8/15	8,205	6,925
9/15	10,613	8,683
10/15	8,029	6,799
11/15	8,373	6,837
ממוצע		7,084

78. כאמור לעיל ולטענת התובעת בשנת 2008 פנתה לדרך עצמאית כמגשרת ויועצת למשפחות במשבר עסק המניב לה הכנסה זעומה ולא שוטפת וקבועה הנעה בין כ-4,000 ₪ לחודש ל-6,000 ₪ ברוטו בחודש. לתצהיר עדותה הראשית צרפה דו"ח רווח והפסד לשנת 2014 (נספח ה1) וכן מסמך מרואה החשבון בדבר הכנסתה לשנת 2015. עפ"י הנספחים האמורים הכנסתה ברוטו של התובעת ממתן שירותים בארץ בשנת 2014 עמדה ע"ס של 55,300 ש"ח ובשנת 2015 עמדה ע"ס של 76,646 ₪. לכתב תביעתה צרפה כנספח **ו'** דו"ח רווח והפסד לשנת 2013 ממנו עולה כי ההכנסה ברוטו הינה 57,738 ש"ח. מחוות הדעת של המומחה עולה כי הכנסות ברוטו מייעוץ לשנת 2009 עמדו ע"ס של 53,246 ₪, לשנת 2010 עמדו ע"ס של 39,552 ₪ ובשנת 2011 עמדו ע"ס של 84,963 ₪. הנה כי כן הכנסתה הממוצעת ברוטו של התובעת נעה בין 5,000 ל-7,000 ₪ ברוטו לחודש משתנה בהתאם לשנים כמפורט לעיל.

79. באשר למכירת התמונות על ידי התובעת, בתביעה הרכושית בפרק בו דנתי בשווי עסקה של התובעת אימצתי את חוות דעתו של המומחה לרבות הקביעה כי שווי הציורים אינו קשור לעסק. עוד קבעתי כי טענותיו של הנתבע בדבר הכנסות התובעת ממכירת הציורים לא הוכחו כלל וכי כל הראיות שהביא הנתבע לעניין זה הייתה מכירת תמונה אחת בודדת שנרכשה על ידי חוקרת פרטית שנשלחה מטעמו תמורת סך של 1,200 ₪ בגינו לא הוציאה התובעת חשבונית. עם זאת מצאתי להוסיף ולציין בעניין זה כי עדותה של התובעת בעניין זה לא הייתה מהימנה עליי. התובעת אשר טענה בסעיף 4 לתצהיר המשלים שהגישה: "**הוסבר לי ע"י רוה"ח שלי כי מאחר שמכירה בפועל של תמונה יוצאת דופן לפועל רק לעיתים נדירות הרי שהיא אינה נושאת אופי מסחרי ולכן איני צריכה להוציא על כך**

חשבונית ולכן לא הוצאתי לגברת ע.ד חשבונית", אינה מספקת בעיני. טענה זו לא הוכחה בעדות של רוה"ח אשר לא זומן כעד על ידי מי מטעם הצדדים ו/או אישור או תצהיר ממנו. משעומתה התובעת עם נספח א' לתצהיר העדות הראשית של הנתבע דפים ופרסומים מאתר האינטרנט שלה אישרה התובעת את האמור באתר לגבי מחירי הציורים וכך באו לידי ביטוי הדברים בפרוטוקול הדיון מיום 3.10.17 עמ' 156 שורות 14- הסוף:

<u>עו"ד בתיה אשורי</u>: עוד 1,000 ₪ לחודש, אז אני רוצה עכשיו להראות לך כאן מהאתר שלך, ולבית המשפט גם. יש את זה בתצהיר עדות ראשית שלנו אדוני בנספח א', שאומר ככה מחירים של תמונות שלך?

<u>גב' א.ס</u>: הכל נכון, מה שבאתר זה באתר, אני לא מכחישה.

<u>עו"ד בתיה אשורי</u>: אקריליק על בד 2,800 ₪?

<u>גב' א.ס</u>: נכון.

<u>עו"ד בתיה אשורי</u>: טכניקה מעורבת על בד 5,000 ₪?

<u>גב' א.ס</u>: נכון.

<u>עו"ד בתיה אשורי</u>: אקריליק על בד-

<u>גב' א.ס</u>: חבל על הזמן, הכל נכון, הכל נכון.

בהמשך בעמ' 157 שורה 8 העידה: "**נכון, נכון. אני חושבת שיש לי ציור אחד אפילו ב- 4,000** ₪".

בעמ' 158 שורות 3-4 העידה: " **א' יודע כמה מכרתי כשחיינו ביחד**". בפרוטוקול הדיון מיום 11.4.17 עמ' 117 שורה 3 העידה: "**מכרתי בעבר ציורים, ממש בטיפין**" ובהמשך בעמ' 118 שורה העידה: "**מכרתי בסביבות ה-1,000** ₪**, בעבר הרחוק**".

מהאמור עולה כי התובעת מכרה בעבר ציורים וטענתה כי התמונה שנמכרה לחוקרת הפרטית מטעם הנתבע הינה התמונה היחידה שנמכרה נסתרה מעדותה של התובעת עצמה.

כאמור לעיל בפרק הרכושי אימצתי את חוות הדעת של המומחה לגבי שווי העסק של התובעת לרבות החלק בחוות הדעת שלא מצא קשר בין העסק לציורים של התובעת ואשר עליהם הוריתי כי יאוזנו בין הצדדים. עם זאת ולצורך תביעת המזונות מצאתי להידרש לעניין זה ולהוסיף כי בנוסף לקביעת הכנסתה של התובעת כמפורט לעיל ולהלן בה יש לשלול את זכאותה למזונות יש לראות אף בפוטנציאל השתכרותה של התובעת מהציורים כשיקול נוסף לדחיית התביעה למזונות כמו גם שלל יתר העתירות בדבר מזונות משקמים, תשלומים עיתיים, הון אנושי, מוניטין וכדומה.

<u>הכנסת הנתבע:</u>

80. את הכנסת הנתבע העמידה התובעת בכתב תביעה ע"ס של כ-100,000 ₪ ללא שטרחה לציין אם המדובר בסכום נטו או ברוטו כך גם טענה בסעיף 62 לתצהיר עדותה הראשית ובסעיף 112 לסיכומיה.

81. טענותיה של התובעת באשר להכנסות הנתבע לא הוכחו והן אינן מתיישבות עם הראיות שהוצגו בפניי. בחקירתה הנגדית בדיון מיום 3.10.17 עמ' 193 שורות 15-11 העידה התובעת כי הנתבע בכלל משתכר 15,000 ₪.

<u>"עו"ד בתיה אשורי</u>: לפי הדו"ח של רואה החשבון רמי אריה הוא מרוויח 15,000 ₪?

<u>גב' א.ס</u>: 15,000 ₪, נכון, אנחנו זוכרים את זה.

<u>עו"ד בתיה אשורי</u>: את זוכרת את זה?

<u>גב' א.ס</u>: מצוין, 30 שנה אני יודעת את זה".

82. המומחה שמונה על ידי בית המשפט נדרש לשכרו של הנתבע במסגרת חוות הדעת שהוגשה על ידו. בעמ' 21 לחוות הדעת קבע המומחה:

"**שכר העבודה של מנהל החברה, א.ס, עמד במהלך השנים על סך של 301,325 ₪ בשנת 2009, 301,140 ₪ בשנת 2010, 372,059 בשנת 2011.**

שכר זה עמד בממוצע על כ-25,000 ₪ לחודש בשנים 2009,2010 וכ-31,000 ₪ לחודש בשנת 2011.

מדובר בשכר סביר לשכר מנהל בחברה כדוגמת א' נכסים, כאשר נתון כי הוא עובד במקביל גם במשרד עורכי הדין, ונראה שבאופן חלקי גם בניהול שאר החברות אשר בשליטתו. בהתייחסות א.ס מיום 14.11.2016, הובהר כי הניהול שלו הוא של כלל קבוצות החברות ומשרד עורכי הדין, כאשר הצד המקצועי בא' נכסים נעשה באותה תקופה ע"י עו"ד ח.ג. על כן לא מצאתי שנדרש לעשות תיאומים בהקשר לשכרו".

לעניין זה אציין כי הסכומים בהם נקב המומחה בחוות דעתו הינם בערכי ברוטו.

83. לכתב הגנתו לא צרף הנתבע הרצאת פרטים אולם זו בצרוף 12 תלושי שכר הוגשה ביום 15.8.16. מתלושי השכר עולה כי הכנסתו של הנתבע הינה כדלקמן:

החודש	שכר ברוטו	שכר נטו
1/15	25,177	15,809
2/15	25,176	15,808

3/15	25,177	15,808
4/15	25,176	15,810
5/15	25,177	15,809
6/15	25,177	15,818
7/15	38,916	23,258 כולל הבראה ופרמיה
8/15	35,218	21,250 כולל פרמיה
9/15	75,176	42,914 כולל פרמיה
10/15	25,177	15,809
11/15	25,177	15,809
12/15	25,176	15,808
ממוצע	31,400	19,142

84. הנה כי כן הכנסתו הממוצעת של הנתבע ברוטו הינה 31,400 ₪ ו-19,142 ₪ נטו. לעניין זה אציין כי כמנהל בעל מניות אין לראות אך בהכנסתו של הנתבע ממשיכת משכורות כהכנסתו היחידה ויש לזקוף לזכותו אף משיכות דיבידנדים. עם זאת וכפי שהוכח לעיל בחלק הרכושי של פסק הדין תחת הכותרת דיבדנדים עולה כי אלה נמשכו בשנת 2011 בלבד ועפ"י חוות הדעת שהוגשה בפניי ומהעדויות שנשמעו לא שוכנעתי כי מצבן של החברות לאחר מועד הקרע מאפשר משיכת דיבידנדים בנוסף למשכורת הכוללת פרמיות.

כמו כן לא הוכח ואף לא נטען להכנסות לא מדווחות. כך למשל בדיון מיום 27.10.15 טענה ב"כ התובעת עמ' 1 שורות 23-24 "**אין לנו טענות לגבי כספים לא מדווחים**". אף המומחה בחוות דעתו לא העלה כל טענה בעניין ויתר על כן, בהתייחסו לעניין הסכם שומות מס סופיות עם מס הכנסה שנחתם ביום 16.12.15 עם רשות המיסים קבע כי "**יש בכך חיזוק נוסף, לאמינות הדוחות הכספיים, כאשר הם נבדקו ואושרו גם על ידי פקיד השומה**" (עמ' 16 לחוות הדעת ס' 7.5).

85. כאמור לעיל בתביעתה העמידה התובעת את סכום המזונות שעל הנתבע לשלם לה ע"ס של 17,350 ₪ ובניכוי הכנסתה העמידה את סכום המזונות ע"ס של 7,350 ₪. כן עתרה לתוספת מדור: שכ"ד +ועד בית בסך של 7,609 ₪ בתוספות הוצאות החזקת הבית בסך של 4,500 ₪ ועוזרת בית בסך של 1,200 ₪. סכום המזונות הכולל לו עתרה בסעיף 56

לכתב התביעה הועמד ע"ס של 13,309 ₪. על סכום זה חזרה בסעיף 73 לתצהיר עדותה הראשית תוך שבסיכומיה שבה ועתרה לפסיקת סכומים אלה.

86. צרכי התובעת פורטו בכתב התביעה כדלקמן:

א.	מזון (בשר, ירקות, פירות וחומרי ניקוי)	4,000 ₪.
ב.	ביגוד והנעלה	1,200 ₪.
ג.	מספרה	600 ₪.
ד.	קוסמטיקה, טיפולי פנים טיפוח וציפורניים	800 ₪.
ה.	טיפול מסאז' (אחת לשבוע)	1,000 ₪.
ו.	הוצאות בריאות: תרופות, טיפולי שיניים טיפולים וביטוחים	2,500 ₪.
ז.	מסעדות	450 ₪.
ח.	נופשים וחופשות (בארץ ובחו"ל)	1,000 ₪.
ט.	טלפון ופלאפון	400 ₪.
י.	הוצ' מחשב	200 ₪.
יא.	תרבות, מגאזינים, ספרים ,מתנות ובילויים	600 ₪.
יב.	השתלמות מקצועית	300 ₪.
יג.	חדר כושר	300 ₪.
יד.	אחזקת רכב והוצאות דלק	2,800 ₪.
טז.	שונות	1,000 ₪.
יז.	שכ"ד+ ועד בית	7,609 ₪.
יח.	הוצאות החזקת הבית	4,500 ₪.
יט.	עוזרת בית	1,200 ₪.

87. תביעה למזונות היא תביעה כספית שיש להוכיח כל אחד מרכיביה ככל תביעה כספית אחרת. ברם מקום שלא כל הצרכים מוכחים, פוסקים בתי המשפט מזונות לפי שיקול דעתם ואומדן הצרכים הסביר והראוי בנסיבות העניין.

אין חולק כי עיון בצרכי התובעת כפי שפורטו לעיל מגלה כי אלה נתבעו בהפרזה יתרה כאשר מרבית מההוצאות לא הוכחו כלל בראיות כלשהן ואף לא ניתן לגביהן כל הסבר הכיצד נקבעו. כך למשל בדיון מיום 3.10.17 עמ' 194 שורות 9-8 משנשאלה התובעת אם צרפה קבלות? השיבה: "**את יכולה לשאול על הכל, לא צירפתי קבלות, לכל הדברים האלה לא צירפתי קבלות**".

88. לא זו אף זו נראה כי חלק מההוצאות והרכיבים נתבעו בכפל ותוך התעלמות מוחלטת מהעובדה כי התובעת המנהלת אף עסק עצמאי מקזזת הוצאות אלה. כך למשל עולה מדו"ח רווח והפסד לשנת 2014 אשר צורף על ידי התובעת עצמה לתצהיר עדותה הראשית וסומן כנספח **ה1** כי מהכנסתה השנתית מנוכות ההוצאות הבאות: הוצאות אחזקה ותיקונים 1,227 ₪, נסיעות 127 ₪, אחזקת רכב 20,318 ₪, מיסים ואגרות 2,712 ₪ חשמל ומים 1,551 ₪, יעוץ והדרכה 6,356 ₪, השתלמות מקצועית 2,547, ספרות מקצועית 228 ₪, הוצאות דואר ותקשורת 912 ₪ וזאת פרט להוצאות נוספות. לפיכך עתירה למזונות תוך הכללת רכיבים אלה מהווה עתירה בכפל כמו גם חוסר תום לב.

89. התובעת בחקירתה נמנעה מלספק תשובות ענייניות לשאלות בדבר צרכיה והכיצד אין בהכנסותיה די כדי לכסותן. כך למשל בדיון מיום 3.10.17 עמ' 192 שורות 23-17 העידה התובעת:

"גב' א.ס: מה את רוצה שאני אסביר לך? איך אני מתנהלת כלכלית מדי חודש?

עו"ד לורי גייזלר: את ההוצאות שלך תסבירי, כן.

עו"ד בתיה אשורי: איך אין לך כסף?

גב' א.ס: אני לא חושבת שזה רלוונטי שאני אסביר לך איך ועל מה אני מוציאה.

עו"ד בתיה אשורי: תודה, זאת גם תשובה, זה בסדר".

90. בהעדר כל הוכחה וכל דיון בצרכי התובעת בסיכומים מטעם התובעת ובהתאם לפסיקה יש לקבוע את צרכי התובעת על דרך של אומדנה. לפיכך מתחשיב זה יגרעו כל אותם רכיבים אותם זכאית התובעת לקזז מהכנסתה כעצמאית ובכלל זה הוצאות רכב, פלאפון, הוצאות מחשב והשתלמות מקצועית.

את צרכי התובעת יש להעמיד לטעמי כמפורט להלן וזאת ביד רחבה: מזון 2,200 ₪, ביגוד והנעלה 800 ₪, מספרה 400 ₪, הוצאות בריאות 500 ₪, מסעדות 400 ₪, נופשים בארץ ובחו"ל 500 ₪ , סה"כ – 4,800 ₪.

91. באשר להוצאת המדור לכתב התביעה ולתצהיר העדות הראשית צורף הסכם שכירות כשדמי השכירות החודשיים עומדים ע"ס של 7,175 ₪. מחוזה השכירות עולה כי המדובר בדירה בת 5 חדרים בקומה שלישית ורביעית לה צמודות שתי חניות ברחוב ש' .... בסיכומיה ס' 110 טענה התובעת: "**התובעת שוכרת כיום דירה ב... בגינה היא משלמת סך של 5,000 ₪ דמי שכירות חודשיים**". משהתובעת מתגוררת בגפה ומשהתובעת עצמה בחרה לעבור בסופו של יום לדירה שדמי השכירות בגינה הינם 5,000 ₪ זהו המדור הראוי והסביר שיש לפסוק וזאת אף בהתעלם מהאמור לעיל ולפיו נראה כי התובעת כמי שמנהלת את העסק מהבית זכאית אף לקיזוז חלק מההוצאה בגין שכירות.

באשר להוצאות אחזקת המדור עתרה התובעת לסך של 4,500 ש"ח לחודש. המדובר בסכום מופרך ומוגזם. למותר לציין כי מרבית חשבונות הצריכה הינם חשבונות דו חודשיים ומשמעות עתירתה של התובעת הינה כי אלה מסתכמים בסך של 9,000 ₪ לחודשיים. אין בידי לקבל תחשיב זה ולפיכך הנני מעמיד את הוצאות אחזקת המדור כולל עוזרת ע"ס של 2,000 ₪ לחודש לכל היותר.

92. לאור כל האמור לעיל יש להעמיד את צרכי התובעת ביד רחבה ולכל היותר ע"ס של 4,800 ₪ בתוספת מדור והחזקתו בסך של 7,000 ₪ ובסך של 11,800 ₪.

93. כאמור לעיל התובעת גובה לידיה את דמי השכירות המתקבלים מהנכס במ'. עפ"י האמור בסעיף 78 לסיכומיה דמי השכירות עומדים ע"ס של 5,800 ₪. בנוסף מקבלת התובעת עפ"י החלטה שנתנה בהסכמה ביום סך של 5,000 ₪ ע"ח דמי השכירות של היחידה הנוספת בנכס ברח ב'.

לפיכך הכנסתה הכוללת של התובעת מעבודה הינה 7,084 ₪ ובמעוגל 7,100 מהכנסתה כשכירה וכן סך נוסף הנע בין 5,000 ל-7,000 ₪ ברוטו לחודש משתנה בהתאם לשנים כמפורט לעיל וכן הכנסה כוללת מדמי שכירות בסך של 10,800 ₪ מדמי שכירות.

94. לאור כל האמור לעיל ומשהכנסתה של התובעת עולה ללא כל ספק על צרכיה דין תביעת המזונות להידחות.

<u>תביעה רכושית – תמ"ש 7119-05-17:</u>

95. ביום 4.5.17 הגיש התובע כנגד הנתבעת תביעה רכושית. התביעה הרכושית הינה בעיקרה תביעה כספית בה עתר להשבת כספים שקיבלה לטענתו הנתבעת ביתר ו/או כספים שהוא הוציא בגין הנכסים המשותפים ובין היתר חובות שלטענתו נצברו לחובתו בחברות בשל רכישת נכסים אלה.
לטענתו לצורך רכישת הנכס ברח' ב' הוא נדרש לסכומי כסף גדולים ובזמן קצר ומשום כך פנה למשיכת כספים מהחברות שבבעלותו. על משיכות אלה לטענתו לא שילם את מלוא המס הנדרש. בשנת 2014 בביקורת אקראית של רשות המיסים נחשפה עובדת משיכת הכספים ללא תשלום מס הכנסה בגין משיכות אלו ומשום כך חויב התובע בחיוב מס גבוה. עוד לטענתו לאחר מו"מ שנוהל בעזרת רוה"ח של התובע הוא הגיע להסדר עם רשויות המס כי הכספים שנמשכו יוגדרו כדיבידנד המחויב במס מופחת אולם עדיין עמד חוב המס על כ-1,230,000 ₪. לטענתו פנה לנתבעת להשתתפות במימון תשלומי המס אך היא דחתה אותו והוא נאלץ לשלם את המס לבדו.

עוד טוען התובע כי משך סכום של 650,000 ₪ לטובת שיפוץ הנכס ברח' ב'. לטענתו ההשקעה הגדולה הביאה לכך שבתום השיפוצים הוא הצליח להשכיר את יחידת המגורים הגדולה כנגד תשלום דמי שכירות בסך של 8,250 ₪. עוד טוען התובע כי הנתבעת קבלה ביתר תשלומים ע"ח השכרת הנכס ברח' ב'. לטענת התובע יש לכלול את הכספים שהוצאו

על ידו והקשורים ברכישת הנכס ברח' ב' שיפוצו והשבחתו והשכרתו במסגרת איזון המשאבים בין הצדדים ועד לביצועה בפועל.

עוד טען הנתבע למוניטין ונכסים של הנתבעת כציירת אותם יש לאזן במסגרת האיזון הכולל.
מוסיף וטוען התובע כי לאחר הפרידה של הצדדים רצתה הנתבעת בכל מאודה להמשיך ולהתגורר בנכס הענק בן 300 מ"ר בו התגוררו בשכירות טרם הפירוד. בשל רצונה העז של הנתבעת סייע לה להאריך את חוזה השכירות לבית הענק דבר שהיה כרוך בעלויות גבוהות ותשלומים עודפים כשבין הצדדים היה מוסכם, ברור גלוי וידוע כי כספים אלו יובאו בחשבון לאחר תום חלוקת הרכוש ועל יסוד התחייבותה זו של הנתבעת סייע לה התובע בהעברת כספים למימון רצונותיה ע"י משיכת כספים בשנים 2012 ו-2013 מהחברות שבבעלותו. לטענתו דמי שכירות, ארנונה וחשבון המים שולמו מהחשבון המשותף של הצדדים בבנק דיסקונט אליו הועברו כספים מהחשבון העסקי שלו. בסוף שנת 2013 הסתיים חוזה השכירות של הבית הענק והנתבעת שכרה לעצמה דופלקס מפואר וראוותני בן 6 חדרים ומכיוון שנדרשה להוצאות גדולות החליטה לממנם מהחלק שיגיע לה מהרכוש שבבעלות הצדדים. עוד מוסיף וטוען התובע כי לאחר הפירוד ובמשך תקופה ארוכה המשיכה הנתבעת לעשות שימוש בחשבון המשותף ובכרטיס האשראי שהיה לו בידה בסך של כ-160,000 ₪.

בסעיף 60 (א) לכתב התביעה פרט הנתבע בטבלה את סך התשלומים ששילם עבור הנתבעת או שמשכה מהחשבון המשותף בסכום כולל 489,725 ₪. בסעיף 60 (ב) פרט את סך הסכומים שקבלה הנתבעת מהשכרת הדירה ברח' מ' לתקופה שמיום 1/11/11 עד 31/5/17 בסך כולל של 395,000 ₪ ואשר לטענתו הוא זכאי למחציתם. בסעיף 60 (ג) פרט את תשלומי האחזקה ותיקונים של הדירה המושכרת בב' אשר הנתבעת חייבת במחציתם בסך של 927,559 ₪. בסעיף 60 (ד) פרט את הסכומים שקיבלה הנתבעת מדמי השכירות של היחידה הגדולה ברח' ב' לתקופה שמחודש 4/13 עד 5/17 בסך של 5,000 ש"ח בחודש ואשר מצטברים לסך של 250,000 ₪. בסעיף 60(ה) עתר למחצית מהכספים שנמצאו בחשבון הפרטי של הנתבעת בבנק יהב נכון ליום 31.12.11 בסך של 195,000 ₪. בסעיף 60 (ו) העמיד את דמי השכירות בגין הדירה בה הוא מתגורר ברח' ב' ע"ס של 4,500 ש"ח לחודש. בסעיף 60 (ז) עתר למחצית מאוסף ציורים של 200 תמונות לפי שווי של 2,500 ₪ בממוצע לציור. בסעיף 60 (ח) עתר לאיזון אוסף 5 ציורים של משה גבעתי לפי שווי של 12,000 ₪. בסעיף 60 (ט) עתר לאיזון מכונית מסוג סוזוקי sx4 שנמצאת בידי התובעת מיום הפרוד לפי שווי של 58,000 ₪. בסעיף 60 (י) עתר לחיוב הנתבעת בגין המס על השכרת הדירה ברח' ב' לתקופה שמיום 4/13 ועד 5/17 בסך של 40,570 ש"ח וסך של 6,900 ₪ ששילם בגין דמי השכירות של הדירה במ' עבור שנת 2012 ובסה"כ 47,470 ₪.

96. ביום 6.7.17 הגישה הנתבעת כתב הגנה ארוך המשתרע על פני 25 עמודים. הנתבעת טענה כי יש למחוק ו/או לדחות את התביעה על הסף. לטענתה התביעה הוגשה בשיהוי ולעניין

זה היא מפנה להחלטת בית המשפט מיום 10.5.17 שנתנה בבקשה שהגיש התובע בתמ"ש 18834-11-14 לאיחוד תיקים בתמ"ש 18834-11-14 ובתמ"ש 7119-05-17 ולפיה נקבע: "**הבקשה אינה ברורה. תמ"ש 7119-05017 נותב ונקבע בפני מותב זה בהתאם לדין וכמקובל. התיקים שבין הצדדים קבועים לשמיעת הוכחות ליום 23.5.17. יש להצר על כך כי תובענה זו הוגשה אך ביום 4/5/17 כשההליכים בין הצדדים תלויים ועומדים כבר מחודש 11/14. למותר לציין כי לנתבעת זכות להגיש כתב הגנה תוך 30 יום מהמסירה**".

לטענת הנתבעת המדובר בתביעה המוגשת לא רק בשיהוי מופלג ובחוסר תום לב כי אם בניסיון נואש ואחרון לשבש את ההליך המשפטי במטרה לדחות את הקץ עד כמה שניתן בתשלום המגיע לה במסגרת איזון המשאבים.

97. עוד לטענת הנתבעת המדובר בתביעה שאין בה סעיף סעדים והמדובר בתביעה כספית. כן טענה כי התובע עותר לכך כי בית המשפט ייקח בחשבון אירועים שאירעו לטענתו לאחר מועד הקרע ולהכניסם במסגרת איזון המשאבים והדבר אינו אפשרי ואינו מקובל. עוד לטענתה לא מתעוררת כל שאלה של מוניטין באשר הנתבעת הינה בסה"כ ... שכירה המנסה להתקיים. סדנת הציור הנה תחביב והציורים שציירה אינם מהווים מקור הכנסה והכנסותיה כעצמאית הינן מינוריות ועומדות כיום ע"ס של כ-1,000 ₪ לחודש.

98. באשר לקיזוז הכספים שהמשיך התובע להעביר לידיה לאחר מועד עזיבתו בטענה כי הסכימה לקזזם, טענה כי המדובר בטענה מגוחכת הנטענת בעלמא וכי תקופה מסוימת שארכה למעלה משנה לאחר שעזב את הבית העביר כספים מרצונו כאשר מדובר באשתו ובילדיו והצדדים אף סיכמו כי ימשיכו ל"התנהל כרגיל" ומהחשבון המשותף.

99. באשר לחוב למס הכנסה טענה כי המדובר בטענה שנולדה לאחרונה בשנת 2016 וכאשר התובע אשר הגיש כתב הגנה בתביעה הרכושית שהגישה נגדו בתמ"ש 18834-11-14 ביום 9.9.15, לא טען לגביו דבר. עוד לטענתה ההסדר אינו קשור כלל לנכס בב' ו/או לכספים שנתן לנתבעת. מוסיפה וטוענת הנתבעת כי התיאוריה של התובע באשר למקורות רכישת המגרש בב' משתנה מכתב טענות אחד למשנהו מה שמחזק הטענה כי החוב אינו קשור אליה בשום צורה ואופן.

100. באשר לשיפוץ הנכס ברח' ב' טענה הנתבעת כי התובע דאג להשמיש את הבית הקטן לצרכי מגוריו וזאת עוד בטרם נפרדו הצדדים ולפיכך ולטענתה אין היא אמורה לשלם לתובע כספים על כך שהשמיש לעצמו את המגורים בבית בו הוא מתגורר עד היום. באשר לשיפוץ הבית הגדול טענה כי לא ידעה על כוונת התובע לשפץ את הבית וכפועל יוצא מכך אף לא ידעה ואינה יודעת עד היום כי נלקח לצורך כך מימון מהחברות שבבעלות התובע. לטענתה הטענה בדבר משיכת סך של 650,000 ₪ לצורך השיפוצים הינה המצאה של התובע על מנת לנסות לנשלה מהמגיע לה ואם אכן משך התובע סך זה ואם הוציאו הרי שהיה מראה זאת לבית המשפט שחור על גבי לבן ובפרט כשהתובע הינו עו"ד וחזקה עליו

שפועל עפ"י החוק וכי כל תשלום ששולם לבעל מקצוע אמור היה להיות מגובה בחשבונית.

<u>דיון והכרעה:</u>

101. כאמור בפתיח לפסק דין משבית המשפט נדרש להכריע במסגרת תביעות התובעת לחלק מהטענות והעתירות המועלות על ידי הנתבע במסגרת תביעתו, ימנע בית המשפט מחזרה בכפל ויסתפק בהפניה לסעיפים הרלוונטיים בפסק הדין בהם נדונה והוכרעה הטענה, תוך השלמה של ההכרעה ככל שיידרש.

102. במסגרת ההכרעה בתביעות התובעת נדרש בית המשפט לטענות התובע בעניין **חוב למס הכנסה**. במסגרת פסק הדין תחת הכותרת דיבידנדים ס' 36- 42 לפסק הדין במסגרת עתירת התובעת לחלקה בדיבידנדים נדרשתי לטענות התובע בעניין החוב למס הכנסה תוך שדחיתי את טענותיו בעניין.

103. באשר לעתירת התובע לגבי **מחצית שווי רכב סוזוקי** שנותר בידי הנתבעת - ראה ההכרעה בסעיף 45 לפסק הדין.

104. באשר לעתירת התובע בעניין **מחצית הכספים וחסכונות שהיו לנתבעת בבנק יהב** – ראה ההכרעה בסעיפים 43 - 44 לפסק הדין.

105. באשר לעתירת התובע בעניין **מוניטין הנתבעת כ... וציירת ועתירתו בעניין הציורים שלה** – ראה סעיפים 61-53 לפסק הדין וכן סעיף 79.

106. באשר לעתירת התובע בעניין **5 ציורים של הצייר משה גבעתי** אשר הוערכו על ידו בשווי של 12,000 ₪ , בסיכומיה (ס' 127) טענה הנתבעת כי המדובר אך בהדפסים בשווי מינורי ביותר וכי באם התובע סבור כי ערכם הינו כנטען על ידו הוא מוזמן לקחתם ולשלם לנתבעת מחצית מהסכום הנ"ל. לפיכך הנני מורה כי תוך 10 ימים ממועד קבלת פסק הדין יודיע התובע לנתבעת אם הוא מסכים למתווה אשר הוצע ע"י הנתבעת וככל שכן יאוזן שווין של התמונות בהתאם למתווה זה. בהעדר הסכמה הנני ממנה את ב"כ הצדדים ככונסי נכסים לשם חלוקת התמונות בין הצדדים או מכירתם לצד ג' וחלוקת התמורה בחלקים שווים בין הצדדים.

107. באשר **למיטלטלין שהיו בדירה ברח' מ' אותם העמיד בשווי 227,400** ₪ לפי שמאות של יצחק לוי מיום 23.8.09 (נספח לו) מצאתי כי יש לדחות העתירה ולקבל את טענות הנתבעת בעניין. **<u>ראשית</u>**, התובע זנח טענה זו בסיכומיו ומשכך רואים בו כמי שוויתר עליה. **<u>שנית ולגופו של עניין</u>**, התובע כמפורט לעיל עזב את הדירה המשותפת בה התגוררו הצדדים ועבר לגור ביחידת המגורים הקטנה בנכס המשותף ברחוב ב' בנובמבר 2011. עתירה כיום שנים לאחר שעזב את הבית ולאחר שאף הנתבעת החליפה פעמיים דירת

מגורים אינה ראויה ואין לקבלה. למותר לציין כי הערכת השמאי נעשתה ביום 23.8.09 לפני כעשור כמעט וברי כי שווי המיטלטלין מאז וכלל שהם קיימים הינו מינורי. לעניין זה אין לי אלא לצטט לדבריו הקולעים של כב' השופט אסף זגורי בתמ"ש (נצ') 37498-11-09 **מ.י נ' פ.י** (פורסם בנבו 27.8.12): "**הניסיון לבקש שווי המיטלטלין (ולא חלוקה בעין) וזאת שנים ארוכות לאחר הפרידה, אינו הגון ומתיישב יותר עם התפיסה שעניין חלוקתם לא היה בראש סדר העדיפויות של האיש. על כל אלה יש להוסיף, כי ישנם מיטלטלין שנרכשו לפני זמן רב (18 שנים) וברור כי ערכם למכירה בשוק החופשי הינו אפסי**".

עוד ראו לעניין זה: תמש (נצ') 12776-09-08 **ג.י נ' א.י** (פורסם בנבו 1.5.13): "**הניסיון לבקש שווי המיטלטלין (ולא חלוקה בעין) וזאת שנים ארוכות לאחר הפרידה, אינו הגון בשל העובדה ,כי ישנם מטלטלין שנרכשו לפני זמן רב וברור כי ערכם כיום למכירה בשוק החופשי הינו אפסי. כך גם אין זה רציני לערוך היום חלוקה בעין של המטלטלין, שעה שבינתיים כל צד הצטייד בפריטי המטלטלין החיוניים לו**".

108. הטענות העיקריות של התובע במסגרת כתב תביעתו המצריכות דיון והכרעה מהותית הינן זכאותו להחזר בגין תשלומים שהעביר לנתבעת לאחר עזיבתו את הבית ביום 2.11.11 והוצאות שהוציא בגין השבחה ו/או שימור של הנכסים המשותפים. לטענת התובע הוסכם בין הצדדים כי הפירוד ביניהם יעשה בכבוד הדדי ובצורה ראויה וזו הסיבה שלאחר הפירוד המשיך להעביר לנתבעת כספים רבים כשמטרתו אחת ויחידה – לשמור על כבוד הנתבעת, על רווחתה ועל נוחותה. לטענתו היה ברור לצדדים ואף מוסכם שכספים אלו יבואו לידי ביטוי במועד עריכת האיזון הכולל של רכוש הצדדים ולפיכך הוא זכאי להשבה של אותם סכומים.

הנתבעת מצדה טוענת כי אין חולק כי התובע העביר לטובתה כספים במשך תקופה מסוימת שארכה למעלה משנה לאחר שעזב את הבית, אך עשה כן באשר מדובר באישתו ובילדיו והצדדים אף סיכמו לאחר עזיבת התובע את הבית כי "ימשיכו להתנהל כרגיל" ומהחשבון המשותף ובידי הנתבעת אף היה כרטיס אשראי מסוג דיינרס שהיא השתמשה בו על מנת לכלכל את הבית, את עצמה ואת ילדי הצדדים שהתגוררו עמה. מוסיפה וטוענת הנתבעת כי כשהתובע החליט שדי לו בהסדר זה חסם את כרטיס האשראי בחודש 2/13, כך שלטענתה היה זה מעין תחליף למזונות לזמן קצוב על מנת שהנתבעת לא תאלץ לפנות מיד לבית המשפט ולהגיש תביעה.

109. כפי שיובהר להלן בהרחבה מצאתי כי יש לקבל חלקית טענות כל אחד מהצדדים בעניין זה תוך קביעה כי יש להבחין בין הוצאות ותשלומים ששילם התובע באופן אישי למחייתה ולרווחתה של הנתבעת לבין תשלומים שהוציא בגין השבחת הרכוש המשותף ו/או שמירתו. לעניין זה יש אף להידרש להכרעה בתביעת הנתבעת למזונותיה על הקביעות העובדתית שנעשו במסגרתה ותוצאתה, כמו גם ההכרעה בעתירות ההדדיות בנושא דמי השכירות.

110. הנתבעת כאמור לעיל הגישה ביום 10.11.14 תביעה למזונות אשר כמפורט לעיל נדחתה. הרלוונטי לענייננו הוא כי תביעת המזונות של התובעת נדחתה בין היתר על יסוד זקיפת דמי השכירות אותם היא מקבלת מהדירה ברחוב מ' כהכנסה בידיה לרבות על פי טענות הנתבע בעניין זה וכן זכאותה לדמי שכירות בגין היחידה הנוספת בנכס בב'. כן נדחתה תביעת הנתבעת למזונותיה לאור הכנסתה מעבודתה. לעניין זה יש להוסיף ולהדגיש שניים, ראשית, הנתבעת התחילה לעבוד כשכירה אשר הכנסתה מעבודתה זו נקבעה בפסק הדין למזונות (ס' 77) ע"ס 7,100 ₪ במעוגל רק בחודש 8/13 כך שעד למועד זה הכנסתה מעבודה כעצמאית נעה בין 5,000 ל-7,000 ₪ ברוטו לחודש בלבד (ס' 78 לפסק הדין), ושנית, אין חולק כי ההכנסה הנוספת מדמי שכירות בגין היחידה הנוספת ברח' ב' וכפי שנקבע בפסק הדין בפרק שדן בדמי השכירות יכולה להיזקף לזכותה רק מחודש אפריל 2013 המועד בו הושכרה לראשונה.

לעניין זה יש להוסיף ולהדגיש כי במועד עזיבת התובע את הבית התגוררו הצדדים בדירה בדמי שכירות בגובה של 10,000 ₪ לחודש כשתוקף החוזה עד 7/12 וממילא התובע מחויב על פיו. לעניין זה יש לזכור כי במועד עזיבת התובע את הבית המשיכו להתגורר עם הנתבעת שניים מתוך ארבעת הילדים של הצדדים אשר היו חיילים. הנה כי כן אין ולא יכול להיות חולק על יסוד נתונים אלה כי ככל שהתובעת הייתה מגישה תביעה למזונות מיד עם מועד עזיבת התובעת את הדירה המשותפת הייתה זכאית לפסיקת מזונות.

111. לאור כל האמור לעיל ברור כי התשלומים ששילם התובע עבור מחייה ומגורים של הנתבעת שולמו מתוך הסכמה והבנה שיש באלה תחליף למזונות וכדי לשמור על כבודה ורמת החיים לה הורגלה הנתבעת בתקופת החיים המשותפים ויש לראות בהם תחליף למזונותיה. עתירה של התובע להשבת סכומים אלה בדיעבד וכן עתירה לאיזון דמי השכירות עולה כדי חוסר תום לב. לאור כל האמור לעיל מצאתי כי יש לדחות את עתירת התובע להשבת הסכומים בגין **שימוש בכרטיס האשראי מהחשבון המשותף** לעניין זה אדגיש כי עפ"י נספחים ג' לכתב התביעה המתייחסים לפרוט החודשי לתקופה שמחודש 12/11 עד חודש 8/14 עולה כי עיקר החיובים הינם עד חודש מרץ 2013. בחודשים 4/13 - 7/13 כולל עמד החיוב החודשי ע"ס של כ-1,300 ₪ בלבד ומחודש 8/13 – 8/14 עמד החיוב החודשי על סכום קבוע של 233.43 בגין תשלום חודשי למכון הכושר GO ACTIVE (ק.אונו) בע"מ שהעסקה בגינו נעשתה ביום 9.7.12. כן ולאור האמור לעיל יש לדחות את **עתירת התובע להשבת תשלום שכ"ד לבית במ'** בסך של 224,542 ₪, **תשלום חשבונות מים** בסך 2,875 ₪, **ארנונה** בסך של 24,790 ₪ **וטלפון** בסך של 2,875 ₪ כולם בגין מגורי הנתבעת בנכס זה. כך וגם על יסוד אותה הנמקה יש לדחות את עתירת התובע להשבת התשלומים בגין **ביטוח מקיף ואגרות רישוי וביטוח חובה לשנים 2012 ו-2013 ותשלום חשבון חשמל ראשון ושני**. כן יש לדחות את העתירה בגין **תשלומים לכביש 6** באשר המדובר בסכום שולי של 745 ש"ח ובאשר מרבית החיובים נעשו לפני המועד בו הוגשה תביעת המזונות. כן יש לדחות את העתירות להשבת הסכומים ששילם **לחב' יס** עד חודש 8/13, **תשלום ראשון עבור שכ"ד ברחוב ש' 100 וביטוח התכולה לבית ברח' מ'**.

112. התובע אף עתר להשבת תשלומים ששילם עבור הנתבעת עבור **קרן מכבי** בסך של 9,610 ₪ לתקופה שמחודש 11/11 עד 2016 (155 ₪ לחודש) וכן **תשלום לפניקס בגין ביטוח בריאות** לתקופה 11/11 עד 12/15 בסך של 18,850 ₪ (377 ₪ לחודש). כן עתר להשבת תשלומים ששילם עבור הנתבעת עבור **מכבי סיעוד** בגין התקופה שמחודש 11/11 עד 12/16 בסך כולל של 8,214 ₪.

בגין עתירה זו יש לחייב את הנתבעת בהשבת סכומים ששילם הנתבע עבורה החל מחודש 11/14 מועד בו עתרה בתביעה למזונותיה ואילך. לפיכך בגין תשלום עבור קרן מכבי על הנתבעת להשיב לתובע את התשלומים ששילם עבורה לתקופה שמחדש 11/14 – 12/16, היינו 26 חודשים X 155 ₪ ובסה"כ **4,030** ₪. בגין תשלום לפניקס בגין ביטוח בריאות על הנתבעת להשיב לתובע את התשלומים ששילם עבורה לתקופה שמחדש 11/14 – 12/15 , היינו 14 חודשים X 377 ₪ ובסה"כ **5,278** ₪. בגין תשלום למכבי סיעוד על הנתבעת להשיב לתובע את התשלומים ששילם עבורה לתקופה שמחדש 11/14 – 12/16, היינו 26 חודשים X 138 ₪ ובסה"כ **3,588** ₪ וכן סך נוסף של **486** ש"ח.

לפיכך הסכום הכולל שעל הנתבעת להשיב לתובע עפ"י סעיף זה הינו **13,382** ₪.

113. באשר לעתירות התובע לגבי **דמי השכירות שקבלה הנתבעת בגין הדירה ברח' מ' היחידות בנכס ברח' ב' והעתירות בעניין קיזוז תשלומי המס ששולמו בגין השכרת הנכסים** – ראה ההכרעה בסעיפים 62 – 72 לפסק הדין תחת הכותרת "**דמי שכירות**". האמור בפסק הדין לעיל מתייחס ומכריע בטענות ההדדיות של הצדדים באשר לרכיבים אלה לרבות ובפרט תשלומי המיסים ,פרט לטענת התובע ועתירתו להשבת הסך של 6,900 ש"ח ששילם בגין דמי השכירות של הדירה ברח' מ' עבור שנת 2012 לה אדרש עתה. דין עתירה זו של התובע להידחות על יסוד אותו רציונל שעמד ביסוד ההכרעה לגבי יתר הרכיבים - העובדה כי תשלום זה נעשה בתקופה שבה לא עבדה הנתבעת כעצמאית ולא הייתה בידה ההכנסה מדמי השכירות בגין יחידת המגורים הנוספת ברח' ב' ולפיכך זכאותה למזונות בגין אותה תקופה והסכמת הצדדים להמשיך ולהתנהל באופן רגיל ולהימנע מהגשת תביעות לרבות תביעה למזונות.

114. כפי שקבעתי לעיל לעניין עתירות התובע להשבת כספים שהוציא לאחר מועד הקרע 31.12.11 יש להבחין בין הוצאות ותשלומים ששילם התובע באופן אישי למחייתה ולרווחתה של הנתבעת לבין תשלומים שהוציא בגין השבחת הרכוש המשותף ו/או שמירתו. כמפורט לעיל לעניין התשלומים ששולמו לנתבעת ישירות ו/או עבורה קבעתי כי באלה יש להכריע בשים לב ובכפוף להכרעה בתביעה למזונות שהגישה התובעת, תוצאתה, התקופה אלה היא מתייחסת/מועד הגשתה, הקביעות העובדתיות שנקבעו במסגרתה וכן ההכרעה בעתירות ההדדיות בנושא דמי השכירות.

115. באשר להוצאות שהוציא התובע בקשר עם השבחת הרכוש המשותף ושמירתו הדין הוא שונה. אין הנתבעת יכולה לעתור אך לזכויות ברכוש המשותף ולכספים שהוא מניב תוך התעלמות מוחלטת מההוצאות שהוצאו לצורך השבחתו ושמירת ערכו. לצד הזכות

בנכסים אלה חלה החבות בגין הוצאות וחובות בגין הנכסים. כך למשל לא יכול להיות חולק כי משעה שהנתבעת זכאית למחצית מדמי השכירות בגין הנכס ברח' מ' ובגין יחידת המגורים הנוספת המושכרת בנכס ברח' ב', היא תישא בעלות התיקונים החלים בגינם. חבות זו הינה מכוח היותה בעלים משותף בנכס. כל קביעה וטענה אחרת עולה כדי חוסר תום לב והתעשרות שלא כדין.

116. בכתב תביעתו ס' 60 פרט התובע את התיקונים וההוצאות שהוצאו בגין הנכס ברח' ב' ותמך אותן בקבלות ואשר לאור האמור לעיל הוא זכאי להשבה של מחצית מהסכומים שהוצאו והכל כמפורט להלן: תיקון דירת שוכרים מיום 3.9.15 בסך 600 ₪ **נספח כ'**, פתיחת סתימת ביוב בסך של 350 ₪ ביום 1.9.15 נספח **כא'**, תיקון מזגן שוכרים בסך 400 ₪ ביום 6.8.15 נספח **כב'**, תשלום השתתפות עצמית נזק מים ראשון בסך 535 ₪ ביום 20.7.15 נספח **כג'**, פתיחת סתימה קו ראשי ביוב בסך 702 ₪ מיום 20.1.16 נספח **כד'**, תשלום השתתפות עצמית נזק מים שני בסך 535 ₪ ביום 5.11.15 נספח **כה'**, תיקונים לצורך הכנסת שוכרים חדשים ,כולל חומרים וברז מטבח בסך כולל של 2,976 ₪ מיום 8.7.15 נספחים **כו' ו-כו1'**, ניקוי סתימה 3 קווי ביוב ראשיים בסך 2,000 ₪ ביום 12.12.14 נספח **כז'**, תיקון מזגן בסך 350 ₪ ביום 28.5.14 נספח **כח'**, תיקון תריס סלון 470 ₪ ביום 27.3.14 נספח **כט'**, תשלום ארונה בגין חודשים בהם היחידה הגדולה לא הייתה מושכרת בסך 5,962 ₪ **נספח ל'**, תשלום לאדריכלית בגין בקשה לאישור חריגות בניה בסך 9,280 ₪ **נספח לא'**, תשלום התקנה מונה מים נוסף עקב פיצול הנכס לשתי יחידות בסך 3,164 ₪ ביום 13.2.12 **נספח לב'**, ביטוח מבנה לדירות ברח' ב' ולדירה במ' בסך כולל של 7,700 ₪ נספחים **לד' ו-לה'** והחלפת דוד שמש בסך 3,700 ₪ **נספח לח'**.
ההוצאות הנ"ל מסתכמות בסך כולל של 38,724 ₪ ולפיכך על הנתבעת להשיב לתובע מחצית מהסך הנ"ל בסך של **19,362 ₪.**

117. מרכיב עיקרי בתביעתו של התובע הינו עתירה להחזר מחצית מעלות השיפוץ של הנכס ברח' ב'.
התובע העמיד את עלות השיפוץ בנכס ע"ס של 655,000 ₪ וזאת עפ"י חוות הדעת שצרף של מר אייל טיליוף הנדסאי בניין ושמאי מקרקעין מיום 13.9.16.
לטעמי אין ולא יכול להיות חולק כי בנכס ברח' ב' בוצעו עבודות שיפוץ נרחבות. כעולה מהתיק החזקה ביחידת המגורים הקטנה נמסרה לתובע בחודש אוגוסט 2011 ובחודש נובמבר הוא כבר עבר להתגורר בה. החזקה ביחידה הגדולה נמסרה לתובע באוקטובר 2011 אך זו הושכרה אך החל מחודש אפריל 2013.
התובע עותר לחיובה של הנתבעת במחצית מעלויות השיפוץ אשר עפ"י חוות הדעת שצורפה על ידו הוערכו בסך כולל של 655,000 ₪. לעניין זה מתעלם התובע ממספר דברים מהותיים. **ראשית**, חוות הדעת לא הוגשה לתיק בהתאם לתקנות החלות בבית המשפט לענייני משפחה ואף התובע בסעיף 65 לסיכומיו טוען: "**אכן בבית המשפט לענייני משפחה אין להגיש חוות דעת שלא בהוראת בית המשפט אולם לא ניתן להתעלם כליל מחוות דעת של מומחה רק בשל העובדה כי לא מונה ע"י בית המשפט**".

<u>שנית</u>, בתגובתו לבקשה ליתן הוראות לשמאי לערוך חוות דעת משלימה/חדשה אשר הוגשה על ידו ביום 8.5.16 בתמ"ש 18834-11-14 טען בסעיף 7 : "**שיפוץ הדירה הגדולה עלה כ-400,00 ₪ שכלל שיפוץ יסודי ביותר הן בתוך הבית והן מחוץ לבית בקיר החיצוני של הדירה, החלפת גג רעפים, הפרדה בין הדירות, גינה ועבודות אינסטלציה, מדרגות מעקות לחלונות בקומות העליונות, גדרות עץ בחצר וכו**". לתגובתו צרף נספח הכולל פרוט העבודות שבוצעו תוך ציון כי המחירים כוללים מע"מ. את העבודות בגין הדירה הגדולה העמיד ע"ס כולל של 403,000 ש"ח ואת העבודות בגין הדירה הקטנה העמיד ע"ס של 59,900 ₪ וסה"כ 462,900 ₪. בסעיף 113 לכתבי הגנתו בתמ"ש 18959-11-14 ובתמ"ש 18834-11-14 טען: הנתבע מתגורר בדירת שלושה חדרים ישנה שעברה שיפוץ קל. הנתבע יוסיף ויטען כי בצמוד לדירת שלושת החדרים בה הוא מתגורר- קיים בית בן 170 מ"ר שעבר שיפוץ בעלות של 400,000 ₪.

עפ"י חוות הדעת שצרף הנתבע לתביעתו ערך השמאי מטעמו לגבי הדירות כמפורט להלן:
לגבי העבודות שבוצעו ביחידה הצפונית היא היחידה הקטנה בה מתגורר הנתבע הוערכו סך העבודות שבוצעו על סך של 87,490 ש"ח לכך הוסף סכום בלתי צפוי בשיעור של 10% בסך של 8,749 ₪, פיקוח על ביצוע העבודות בשיעור של 8% 7,699 ומע"מ בסך של 17,699 ₪ - סה"כ 122,000 ₪.
לגבי העבודות שבוצעו ביחידה הדרומית היא היחידה הגדולה המושכרת הוערכו סך העבודות שבוצעו על סך של 383,125 ש"ח לכך הוסף סכום בלתי צפוי בשיעור של 10% בסך של 38,313 ₪, פיקוח על ביצוע העבודות בשיעור של 8% 33,715 ₪ ומע"מ בסך של 77,376 ₪ - סה"כ 533,000 ₪.

118. כאמור לעיל משאין חולק כי בוצעו עבודות מהותית בנכס ברח' ב', משאלה השביחו את הנכס שהינו רכוש משותף אין מקום להטיל את מלוא ההוצאות שהוצאו על התובע ופטור מלא של הנתבע מתשלום חלקה בעלות השיפוץ הינה בגדר עשיית עושר ולא במשפט והינה תוצאה מעוותת.

עם זאת ולטעמי אין לחייב את הנתבעת בעלות בהתאם לחוות הדעת שצרף התובע. **ראשית** וכעולה מהמפורט לעיל חוות הדעת כולל מרכיבים שלא הוכח כלל כי התקיימו סכום בלתי צפוי בשיעור של 10% וסכום נוסף בגין פיקוח על ביצוע העבודות בשיעור של 8% ולכל אלה הוסף מע"מ. העבודות הוערכו עפ"י חוות הדעת לא כולל מע"מ בסך של 87,490 ש"ח בגין היחידה הקטנה ובסך של 383,125 בגין יחידת המגורים הגדולה סה"כ 470,615 ₪. **שנית**, כמפורט לעיל היה זה התובע עצמו אשר העמיד את סך עלות שיפוץ שתי היחידות כולל מע"מ ע"ס של 462,000 ש"ח בלבד. בשים לב לאמור בחוות הדעת באשר להיקף השיפוצים ומהותם, התקופה בה ארכו השיפוצים שיש בה ללמד על היקפם וטיבם כשלעניין זה יש לזכור כי החזקה ביחידת המגורים הגדולה התקבלה באוקטובר 2011 והנכס הושכר רק בחודש אפריל 2013 לאחר השלמת השיפוץ היינו תקופה של כשנה וחצי, העובדה כי על מרבית העבודות והרכישות לא צורפו חשבוניות מצאתי להעמיד את

העלות הכוללת של השיפוץ ע"ס של 420,000 ₪ ולפיכך על הנתבעת להשיב לתובע מחצית מהסך הנ"ל בסך של 210,000 ₪.

119. בנסיבות העניין, ולאור התוצאה הכוללת של פסק הדין בה התקבלו באופן חלקי טענות ועתירות כל צד לא מצאתי כי יש לפסוק הוצאות לטובת מי מהצדדים.

120. המזכירות תמציא פסק הדין לבאי כוח הצדדים ותסגור התיקים שבכותרת.

121. פסק הדין ניתן לפרסום לאחר השמטת כל פרט מזהה שיש בו להביא לזיהוי מי מהצדדים, לרבות שמות החברות פרטי הנכסים וכל פרט מזהה אחר.

122. בטרם חתימת פסק הדין אבקש להביע התנצלותי בפני הצדדים ובאי כוחם על העיכוב במתן פסק הדין וזאת בשל נסיבות אישיות (מחלת הורה - 2 אירועים מוחיים שעברה אימי) ובשל הצורך בהשקעת זמן שיפוטי רב החורג מהמקובל לאור היקפם של ההליכים אורכם, ריבוי הסוגיות שהצריכו הכרעה כמו גם מורכבותם.

ניתן היום, כ"ד אדר ב' תשע"ט, 31 מרץ 2019, בהעדר הצדדים.

יחזקאל אליהו 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן